

Α.Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Διοίκηση μονάδων τοπικής αυτοδιοίκησης

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ με θέμα:

**«Τοπική δημοκρατία: Η συμμετοχή των πολιτών
στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.
Η περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας»**

Εποπτεία: Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: Τζόκα Ευδοκία

A.M. : 2 0 0 3 0 2 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α: Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ;.....	4
1.2 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ;.....	5
1.3 ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 102 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.....	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	10
2.1 ΙΣΤΟΡΙΑ.....	10
2.2 ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	11
2.3 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ.....	14
3.1 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	14
3.2 ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ.....	15
3.3 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΝΕΩΝ.....	18
3.3.1 ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	18
3.3.2 ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ.....	19
3.3.3 ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	20
3.3.4 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	20
3.3.5 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ.....	20
3.3.6 Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	21
3.3.7 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΕΛΟΥΣ.....	22
3.4 ΤΟΠΙΚΑ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.....	23
3.4.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΨΗΦΙΣΗΣ	25
3.4.2 ΠΟΤΕ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ.....	25
3.5 ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ.....	26
3.6 ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	28
3.7 ΣΥΣΤΑΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ	29
3.8 ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	29
3.9 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	30

ΜΕΡΟΣ Β: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	30
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	31
1.2 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	32
1.2.1 ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (Α Κ Β ΚΑΠΗ).....	33

1.2.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	33
1.2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	34
1.2.4 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	34
1.2.5 ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	35
1.2.6 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	35
1.3 ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΝΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	36
1.4 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.....	36
1.4.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (Α.Δ.Ε.Κ).....	36
1.4.2 ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «ΦΑΡΙΣ».....	37
1.4.3 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΥΤΕΥΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ(Δ.Ε.Υ.Α.Κ.....	38
1.4.4 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΣΦΑΓΕΙΑ –ΑΓΟΡΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ(ΒΙ.ΣΦ.Α.ΚΑ.Α.Ε).....	39
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :ΕΡΕΥΝΑ.....</u>	40
2.1 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ.....	40
2.2 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΟΥΣ.....	51
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	55
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:.....</u>	58
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:</u>	60

ΜΕΡΟΣ Α: Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ελλάδα, η τοπική αυτοδιοίκηση λειτούργησε από νωρίς ως πεδίο πραγμάτωσης της δημοκρατίας, δηλαδή ως προς τη συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις.

1.1 Τι είναι η Δημοκρατία;¹

Δημοκρατία είναι το πολίτευμα που η εξουσία πηγάζει και ασκείται από το λαό. Η ετυμολογία της λέξης βρίσκεται στα συνθετικά «δήμος» (το σύνολο ή η συνέλευση των ανθρώπων που έχουν πολιτικά δικαιώματα) και «κράτος» (δύναμη, εξουσία, κυριαρχία).² Η δημοκρατία χωρίζεται σε δύο κατηγορίες στην έμμεση δημοκρατία που είναι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία και την άμεση δημοκρατία όπως στην Αρχαία Αθήνα εκείνη του δημοψηφίσματος.

Η Δημοκρατία σαν έννοια γεννήθηκε στην αρχαία Ελλάδα και σημαίνει εξουσία του δήμου, δηλαδή είναι η εξουσία των ελεύθερων πολιτών. Στην αρχαία Ελλάδα οι δημοκρατικοί θεσμοί είχαν μια εξέλιξη που οδήγησε σταδιακά από τον 8^ο αιώνα έως τον 5^ο αιώνα στην εγκαθίδρυση δημοκρατικών πολιτευμάτων, το πιο προχωρημένο ήταν της Αθήνας. Η «πόλις», το σώμα των πολιτών, ήταν αυτόνομη (έθετε αυτή τους νόμους), αυτόδικος (οι ίδιοι οι πολίτες συμμετείχαν στα δικαστήρια) και αυτοτελής (η εκκλησία του δήμου έπαιρνε όλες τις αποφάσεις). Όλες οι εξουσίες πήγαζαν από το λαό και οι αρχές ήταν προσιτές για κάθε πολίτη. Η έννοια της πολιτικής αντιπροσώπευσης ήταν αδιανόητη για τους αθηναίους. Αποκλειόταν βέβαια, οι γυναίκες, οι δούλοι και οι μετανάστες. Ένα γεγονός που μαζί με την ανυπαρξία διευρυμένης οικονομικής δημοκρατίας, οδήγησε στην ιστορική παρακμή και στο τέλος του πιο προχωρημένου κοινωνικού πειράματος άμεσης δημοκρατίας. Φυσικά θα ήταν αδύνατο με τους υλικούς όρους παραγωγής εκείνης της εποχής να μπορούσε να ολοκληρωθεί η πολιτική και οικονομική δημοκρατία των αρχαίων ελλήνων.

¹ Άρθρο του Δημ. Αργυρού στην ιστοσελίδα areird.blogspot.com (Ιωάννινα, 10/10/2005)

² Άρθρο από Βίκιπαιδεία (internet)

Αφήνοντας μια ανατρεπτική σπορά που στοιχειώνει ανά τους αιώνες στους εξουσιαστές και τους καταπιεστές. Όπως εξάλλου έδειξαν οι δημοτικές συνελεύσεις στην γαλλική επανάσταση, η Παρισινή Κομμούνα του 1871, τα Σοβιέτ στη Ρωσία το 1905 και 1917, τα εργατικά συμβούλια στη Γερμανία το 1919-20, τα εργατικά συμβούλια στην Ιταλία το 1919-20, οι εργοστασιακές επιτροπές στην Ισπανία το 1936, τα εργατικά συμβούλια στην Ουγγαρία το 1956. Αυτή η ανατρεπτική σπορά, (όπως αυτή εμφανίστηκε μέσα από το καμίνι της Γαλλικής επανάστασης και στην συνέχεια μέσα από την επιρροή και την δράση του εργατικού και επαναστατικού κινήματος), ήταν τα αίτια της οικοδόμησης της «κολοβής» κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του κράτους πρόνοιας (μορφές οικονομικής δημοκρατίας) στις χώρες της δύσης. Αποδεικνύοντας τις κακές σχέσεις μεταξύ του καπιταλιστικού συστήματος, όπως και όλων των ταξικών εκμεταλλευτικών συστημάτων και των δημοκρατικών μορφών κοινωνικού έλεγχου.

Η δημοκρατία συγκροτεί ένα πλαίσιο δράσης και συμμετοχής των πολιτών όπου εξυπηρετούνται τα κοινά συμφέροντα και οι τοπικές υποθέσεις τους.

1.2 Τι είναι οι τοπικές υποθέσεις:

Περιγραμματακά, η τοπική αυτοδιοίκηση χωρίζεται σε δυο βαθμούς. Τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης που περιλαμβάνει το δήμο και την κοινότητα. Διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο ή το κοινοτικό συμβούλιο. Ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης συγκροτείται από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις της χώρας και διοικείται από το νομαρχιακό συμβούλιο της κάθε νομαρχίας.³

Οι τοπικές υποθέσεις δεν έχουν συγκεκριμένο ορισμό κι αυτό γιατί:⁴

α) πολλές από τις αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης ασκούνται σε πολλά επίπεδα, από τοπικό μέχρι και εθνικό και εμπλέκονται, και β) δεν είναι εύκολος ο διαχωρισμός κράτους και τοπικής αυτοδιοίκησης στα πλαίσια του πολιτικού διοικητικού συστήματος.

Οι τοπικές υποθέσεις είναι η εξυπηρέτηση του τοπικού συμφέροντος, δηλαδή η ικανοποίηση των συλλογικών αναγκών μιας περιοχής.⁵

³ Ευριδίκη Μπεσίλα-Βήκα, Τοπική αυτοδιοίκηση τόμος Ι

⁴ Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου, Οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σελ.31

⁶Σύμφωνα με το άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Οι αρμοδιότητες των δήμων και κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

α) *Ανάπτυξης* (η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου, η ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών αγορών, η εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών, κλπ.)

β) *Περιβάλλοντος* (η ίδρυση και δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων, η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων, η προστασία και διαχείριση υδάτινων πόρων, κλπ.)

γ) *Ποιότητα ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών* (μέριμνα και λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, την προστασία ζωής, την αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών κλπ.)

δ) *Απασχόλησης* (υλοποίηση ή συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης, κλπ.)

ε) *Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης* (Εφαρμογή πολιτικών ή συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων, κλπ)

στ) *Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού* (ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών, ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής, κλπ.)

ζ) *Πολιτικής Προστασίας* (Διάθεση και συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειας τους, κλπ.)

Οι δήμοι και οι κοινότητες ασκούν σε τοπικό επίπεδο κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, που τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, και μερικές από αυτές είναι: η τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, η τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων, η χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας, κλπ.

⁵ Ευριδίκη Μπεσβίλα-Βήκα, Τοπική αυτοδιοίκηση τόμος Ι, σελ. 334.

⁶ Κώδικας δήμων και κοινοτήτων, Ν. 3463/2006

1.3: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 102 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ⁷

Η αξιωματική αντιπολίτευση πρότεινε στο άρθρο 102 παράγραφος 4 του συντάγματος και η εξής παράγραφος :<<Με απόφαση των συλλογικών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι δυνατό να διοργανώνονται δημοψηφίσματα για κοινωνικά θέματα τοπικής σημασίας, όπως ο νόμος ορίζει.>> Με την καθιέρωση του θεσμού των τοπικών δημοψηφισμάτων ως στοιχείου της άμεσης δημοκρατίας ώστε η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων να μη βρίσκεται μόνο στα χέρια των τοπικών αρχόντων αλλά και στα χέρια των ιδίων των πολιτών ,συμφώνησαν και τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Αντιρρήσεις προβλήθηκαν από τον εισηγητή της πλειοψηφίας με το επιχείρημα πως <<τα τοπικά δημοψηφίσματα κατατέμνουν το σώμα της κοινωνίας τέμνουν και διαιρούν την ενότητα της λαϊκής κυριαρχίας και μπορεί να οδηγήσουν σε πρόχειρες, επιπόλαιες, αντιφατικές αποφάσεις και κυρίως να μετατρέψουν τον ενιαίο ελληνικό λαό σε ένα συνοθύλευμα συγκρουόμενων τοπικών συμφερόντων. Πρόκειται για μια θεσμική πρόταση, η οποία εμφανίζεται να έχει κάποια στοιχεία νεοτερικότητας, κατά βάθος όμως πρόκειται για μια υπονόμηση της λαϊκής κυριαρχίας και για μια θρυαλίδα, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε επικίνδυνο αδιέξοδο τη λήψη κρίσιμων, δημοκρατικά νομιμοποιούμενων αποφάσεων.

Υπάρχουν για παράδειγμα – και θα δώσω ένα μόνο παράδειγμα – λειτουργίες ,οι οποίες επιβαρύνουν το περιβάλλον, προκαλούν πτώση της αξίας της γης, λειτουργίες που είναι δυσάρεστες, αλλά απολύτως αναγκαίες για την κοινωνική συμβίωση. Υπάρχουν λειτουργίες όπως για παράδειγμα τα λατομεία, τα ραντάρ, που είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό παράδειγμα. Αν κανείς αναθέσει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης(ΟΤΑ) τη δυνατότητα επίσημης διοργάνωσης τοπικών δημοψηφισμάτων, που επιμερίζουν την ευθύνη και διασπούν την οπτική γωνία του γενικού συμφέροντος , τότε μπορεί να καταλήξει σε μία αλυσίδα αρνητικών αποφάσεων, οι οποίες δεν λαμβάνουν υπόψη τους το γενικό συμφέρον, δεν σταθμίζουν έννομα αγαθά και δεν δίνουν το αίσθημα δημοκρατικής και πολιτικής ευθύνης, που δημιουργείται η εντύπωση της μεγαλύτερης και αμεσότερης συμμετοχής του πολίτη στην λαϊκή κυριαρχία, αντιθέτως, αυτή υπονομεύεται.>>

Η πρόταση αυτή για τη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού του τοπικού δημοψηφίσματος δεν έγινε τελικά δεκτή το 2001.

⁷ Ευριδίκη Μπεσίλα-Βήκα, Τοπική αυτοδιοίκηση τόμος 1

Ο τύπος της έμμεσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι αυτός που ισχύει στα σύγχρονα κράτη και μεταξύ αυτών και της Ελλάδας. Η νομοθετική εξουσία δεν μπορεί να αντικαταστήσει το καθιερωμένο από το Σύνταγμα αντιπροσωπευτικό σύστημα, με το σύστημα της άμεσης δημοκρατίας. Στην ισχύουσα νομοθεσία βέβαια κατοχυρώνονται ατελώς διάφορες μορφές άμεσης δημοκρατίας, ιδιαίτερα με την πρόβλεψη της «Λαϊκής Συμμετοχής» σε συνελεύσεις των κατοίκων. Αυτό συμβαίνει κυρίως στους μικρούς τοπικούς οργανισμούς ή στο επίπεδο των δημοτικών διαμερισμάτων, των συνοικιακών συμβουλίων, καθώς και των τοπικών συμβουλίων που λειτουργούν μετά τη συνένωση περισσοτέρων οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η συμμετοχή αυτή έχει περισσότερο συμβουλευτικό χαρακτήρα και δεν προβλέπονται σαφείς νομοθετικοί κανόνες για την συγκρότηση των συνελεύσεων αυτών ή για την περιοδικότητα των συγκλίσεων τους. Είναι φανερό ότι οι συμμετοχικές διαδικασίες στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συνδέονται περισσότερο με την επέκταση των επιπέδων, στα οποία οργανώνεται αυτή και λιγότερο με την εισαγωγή νέων διαύλων συμμετοχής.

Αμφίβολο είναι μόνο το ζήτημα, αν ο νόμος μπορεί να καθιερώνει ορισμένους θεσμούς, όπως το δημοψήφισμα, για ορισμένες σοβαρές υποθέσεις των Ο.Τ.Α. Το Σύνταγμα της Ιταλίας για παράδειγμα, του 1948, προβλέπει το δημοψήφισμα για νόμους και εκτελεστές διοικητικές πράξεις των περιοχών (άρθ.123, παρ.1, εδ. β'). Το ζήτημα πρέπει μάλλον να κριθεί θετικά, δεδομένου ότι τα Συντάγματα που προβλέπουν το αντιπροσωπευτικό σύστημα δεν φαίνεται να αποκλείουν απόλυτα την άμεση σύμπραξη του λαού κατά την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων.

Το πιο πρόσφατο δημοψήφισμα που διοργανώθηκε από Ο.Τ.Α. είναι αυτό του Ιουνίου 2003, που διεξήγαγε ο Δ. Μάνδρας, με αφορμή την χωροθέτηση 4 σημείων στην περιοχή του, ως μελλοντικών χώρων υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ).

Από τη δομή του Άρθρ.102, παρ. 1,2 και από το άρθρο 44, παρ. 2, του Συντάγματός μας δεν προκύπτει άμεσα θέληση του συντακτικού νομοθέτη για την καθιέρωση θεσμών άμεσης δημοκρατίας στους Ο.Τ.Α., όμως μια τυχόν νομοθετική καθιέρωσή τους θα εξυπηρετούσε αναντίρρητα την ενδυνάμωση της λαϊκής κυριαρχίας στο πεδίο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Βέβαια, το τοπικό δημοψήφισμα, ως ο πιο δοκιμασμένος θεσμός άμεσης δημοκρατίας, δεν έχει νομική σχέση με τους τύπους δημοψηφίσματος που προβλέπει το άρθρ. 44,παρ. 2 του Συντάγματος μετά την αναθεώρησή του. Η συνταγματική θεμελίωση των τοπικών δημοψηφισμάτων μπορεί να στηριχτεί κυρίως στο άρθρο 102 του Συντάγματος και επομένως αυτά μπορούν να διαμορφωθούν πάνω στο πεδίο που αναπτύσσουν τη δραστηριότητα τους και ασκούν τις αρμοδιότητες τους, οι Ο.Τ.Α. Με άλλα

λόγια, τα τοπικά δημοψηφίσματα μπορούν να έχουν αποφασιστικό χαρακτήρα, όταν το αντικείμενό τους ανάγεται στις συνταγματικές και νομοθετικές αρμοδιότητες του Ο.Τ.Α.

Συνταγματικά είναι ανεπίτρεπτη η οργάνωση των τοπικών δημοψηφισμάτων για τα ζητήματα που προβλέπει το άρθρ. 44,παρ. 2, που προσδιορίζει τα θέματα ενός τοπικού δημοψηφίσματος. Και τούτο γιατί διατρέχει τον κίνδυνο να γεννά αντιφατικές, κατά περιοχή και θέμα, στάσεις απέναντι σε ζητήματα που απαιτούν ενιαία συνολική αντιμετώπιση. Τέτοιου είδους τοπικά δημοψηφίσματα δεν μπορούν παρά να έχουν συμβουλευτικό και μόνο χαρακτήρα στο πλαίσιο της συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην παραγωγή διάφορων διοικητικών πράξεων.

Η πιο πάνω παρουσίαση συγκλίνει στη δυνατότητα του κοινού νομοθέτη για την καθιέρωση τοπικών δημοψηφισμάτων, αξιοποιώντας το αρκετά σύγχρονο και εκδημοκρατισμένο πλαίσιο που προβλέπει ο συνταγματικός νομοθέτης για το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η καθυστέρηση της νομοθετικής του πρόβλεψης οφείλεται ιδιαίτερα την ατολμία και προσκόλληση του σε παρωχημένες αντιλήψεις και συντηρητικές απόψεις για το θεσμό.⁸

⁸ Ευρυδίκη Μπεσίλα-Βήκα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Τη λέξη «δημοκρατία» τη συναντήσαμε για πρώτη φορά να αναφέρεται σε κείμενα του 8Ηροδότου, ο οποίος χρονολογείται ως ένας από πρωιμότερους συγγραφείς (440-430 π.Χ.). Ιστορικά στοιχεία φέρουν στην επιφάνεια την ύπαρξη προσώπου, με το όνομα «Δημοκράτης» (περίπου 460 π.Χ.), πράγμα που αποδεικνύει χρονολογικά την ύπαρξη δημοκρατικής νομιμότητας.

2.1 ΙΣΤΟΡΙΑ

Η δημοκρατία σαν έννοια αναπτύχθηκε στην Αθήνα το 5^ο αιώνα π.Χ., γνωστό και ως χρυσό αιώνα του Περικλή. Η Αθήνα σαν πόλη-κράτος φέρεται να δημιουργήθηκε από την συνένωση πολλών οικισμών της Αττικής (εξ ου «αι Αθηναί), απροσδιόριστο το πότε, καθώς πρωτοαναφέρθηκε την εποχή του Θησέα ο οποίος χρονολογικά ανήκει στη μυθολογία.

Οι ιστορικοί δείχνουν αναποφάσιστοι ως προς το πότε αναπτύχθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα και από ποιον. Συνήθως συναντούμε αναφορές που αποδίδουν την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στον Κλεισθένη (508 π.Χ.), καθώς οι φερόμενοι ως δημοκρατικοί νόμοι του Σόλωνα (περίπου το 590 π. Χ.) καταλύθηκαν από τον Πεισίστρατο. Στη συνέχεια, ο Εφιάλτης (462 π. Χ.) ήταν αυτός που συνέβαλε στη θεμελίωση της δημοκρατίας, ο οποίος όμως, απλώς βελτίωσε κάποιες ρυθμίσεις του Κλεισθένη.

Ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος δημοκρατικός ηγέτης ήταν ο Περικλής. Επί των ημερών η δημοκρατία άνθισε και καθιερώθηκε σαν πολίτευμα στην Αθήνα. Διακόπηκε πολύ μετά τον θάνατό του από ολιγαρχικές επαναστάσεις προς το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου. Μετά την παλινόρθωση της, αυτός που εμφανίζεται να τροποποιεί κάπως το θεσμό είναι ο Ευκλείδης. Οι πιο λεπτομερείς αναφορές προέρχονται από τον 4ο αιώνα παρά από την εποχή του Περικλή. Καταλύθηκε από τους Μακεδόνες το 322 π. Χ. Οι Αθηναϊκοί θεσμοί αργότερα αναβίωσαν, αλλά είναι αμφισβητήσιμο σε ποιο βαθμό αυτό ήταν μία πραγματική δημοκρατία.⁹

⁹ www.politikokafeneio.com.

2.2 ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ¹⁰

Αυτό που συναντάμε και μπορεί να χαρακτηριστεί ως μορφή τοπικής διοίκησης είναι στα χρόνια της τουρκοκρατίας, η κοινότητα. Μια κοινότητα δεν διέφερε και πολύ από την σημερινή διαμόρφωσή της, καθώς περιλάμβανε έναν ή περισσότερους οικισμούς. Σημαντικότερη ευθύνη των κοινοτήτων υπήρξε κυρίως η πληρωμή των φόρων στην κεντρική διοίκηση. Δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις, όμως, που οι ελληνικές κοινότητες αναπτύχθηκαν σημαντικά και συνέβαλαν στην ενίσχυση, διαμόρφωση και διατήρηση της εθνικής συνείδησης. Επικεντρώθηκαν όμως έντονα στο δικό τους τόπο και συμφέρον και πολλές φορές, στάθηκαν ακόμα και ως εμπόδιο στην προσπάθεια δημιουργίας, μετά την Ελληνική Επανάσταση, ενός ενιαίου και συμπαγούς εθνικού κράτους. Στα πρώτα ελεύθερα χρόνια, η ελληνική επικράτεια χωρίστηκε σε επαρχίες, υποεπαρχίες (ή αντεπαρχίες) – πρώτης και δεύτερης τάξεως – και κοινότητες. Στις πρώτες, εκλεκτοί άρχοντες ήταν οι έπαρχοι, ενώ όσον αφορά τις κοινότητες, υπήρχαν οι κοινοτάρχες, οι οποίοι διορίζονταν από την κεντρική διοίκηση αφού πρώτα επιλέγονταν από κατάλογο που πρότειναν οι διοικούμενοι. Την 27η Δεκεμβρίου 1834 και με βασιλικό διάταγμα, η χώρα χωρίζεται για πρώτη φορά σε δέκα νομούς και σε επαρχίες, καταργώντας τη μέχρι τότε διοικητική διάθρωση καθώς και τις κοινότητες. Πλέον, οι τοπικοί άρχοντες (νομάρχες) διορίζονταν από το Υπουργείο των Εσωτερικών. Αντίθετα, στους δήμους ίσχυαν τα δημοτικά συμβούλια, που εκλέγονταν από τους δημότες, με το δήμαρχο όμως να επιλέγεται από τον νομάρχη, από κατάλογο υποψηφίων που συνέτασσε το δημοτικό συμβούλιο. Στους δήμους αποδίδονταν σημαντικές αρμοδιότητες όπως η στοιχειώδης εκπαίδευση (απ' όπου και «δημοτικά» σχολεία), η αστυνόμευση και η στρατολόγηση.

Ριζικότερη προσπάθεια για την αναμόρφωση του συστήματος τοπικής αυτοδιοίκησης έγινε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1912. Με το οργανωτικό σχήμα που εισήγαγε ο νόμος ΔΝΖ/1912 «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» δημιουργήθηκαν χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη τη χώρα, κατακερματίζοντας ουσιαστικά τους Δήμους. Οι κοινότητες αυτές, μικρές και χωρίς σημαντικούς πόρους, δεν αποτέλεσαν τίποτε άλλο από τοπικά γραφειοκρατικά παραρτήματα, αποπροσδιορίζοντας έτσι τον κύριο σκοπό τους, την οικονομική και πολιτιστική ακμή του κάθε τόπου.

Η κατάσταση στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης παρέμεινε στάσιμη και στα ίδια πλαίσια και τα επόμενα χρόνια. Ούτε την περίοδο της γερμανικής κατοχής, ούτε κατά τον Εμφύλιο

¹⁰ www.teicrete.gr.

ή τη δικτατορία και τη μεταπολίτευση στη συνέχεια, υπήρξε ουσιαστική επίδραση στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης, παρόλο που οι καταστάσεις το επέβαλλαν καθώς η αστυφιλία ερήμωνε την ύπαιθρο. Πλέον οι κοινότητες ήταν εμφανώς καταπονημένες και οικονομικά αδύναμες με αποτέλεσμα να μην εμφανίζουν καμία κοινωνική πρόοδο.

Η ουσιαστική και ριζική αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης ξεκίνησε το 1981, με θεσμικές παρεμβάσεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες. Με την ψήφιση του νόμου 1235/1982 επανήλθε ο θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων, ξεχασμένος έως τότε και σηματοδότησε την αλλαγή στο θεσμικό χάρτη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη συνέχεια, με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987, η επικράτεια χωρίστηκε σε δεκατρείς περιφέρειες. Με το νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 το σύνολο των αρμοδιοτήτων της παλιάς νομαρχίας μεταβιβαζόταν στην αιρετή πλέον, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανά της: το Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νομαρχιακές Επιτροπές.

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας», κατακερματίζοντας αυτή τη φορά τις κοινότητες, καθώς από 5.554 κατά την απογραφή του 1991 έμειναν μόλις 130. Αντίθετα, ο αριθμός των δήμων εκτοξεύθηκε σε 901 από 369. Σημαντικό μειονέκτημα του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας» αποτελεί το ότι δεν υπήρξαν ξεκάθαρα χωροταξικά κριτήρια και έτσι οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης επανακαθορίστηκαν περισσότερο βάσει πληθυσμιακών κριτηρίων. Για άλλη μια φορά πραγματοποιούνται πάρα πολλές συνενώσεις δήμων και κοινοτήτων. Στη σύγχρονη Ελλάδα, το υπόλοιπο περιφερειακό διοικητικό σύστημα έχει ως εξής: Η χώρα χωρίζεται σε δεκατρείς περιφέρειες και πενήντα δύο νομούς. Τα όρια των νομών, γενικά ορίζουν και τα διοικητικά όρια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που αποτελούν τους οργανισμούς τοπικής διοίκησης δεύτερου βαθμού. Ειδική περίπτωση αποτελούν οι τρεις διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, γνωστές και ως υπερνομαρχίες (Αθηνών-Πειραιώς, Έβρου-Ροδόπης, Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης), εντός των οποίων τα όρια των νομών ορίζουν αντίστοιχα νομαρχιακά διαμερίσματα. Από την παλιότερη διοικητική διαίρεση των νομών σε επαρχίες, η οποία καταργήθηκε, ωστόσο, με τον «Καποδίστρια», εξακολουθούν να υφίστανται δεκαοχτώ επαρχεία. από τα οποία τέσσερα στην ηπειρωτική χώρα και δεκατέσσερα στη νησιωτική.

2.3 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Στη σημερινή εποχή υπάρχει ένα πρόβλημα που αφορά τις κοινωνίες και τους πολίτες και συνδέεται με τον ρόλο που μπορεί να παίξει η τοπική αυτοδιοίκηση.

Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι η μείωση της συμμετοχής των πολιτών στις υποθέσεις που τους αφορούν. Οι κεντρικές εξουσίες και οι συγκεντρωτικές διοικήσεις είναι απόμακρες και απεχθείς στους πολίτες.

Για τη συμμετοχή των πολιτών στις αποφάσεις της πολιτικής ζωής που τους αφορούν προϋποθέτει τη συλλογική έκφραση και τη δράση της κοινωνίας. Η δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών σε κρίσιμες αποφάσεις, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι στόχος μιας συνολικής μεταρρύθμισης με πρωτογενές κύτταρο την τοπική αυτοδιοίκηση. Η αναβίωση κατά κάποιο τρόπο της εκκλησίας του Δήμου και η δημοκρατική συμμετοχή των πολιτών προϋποθέτουν απαραίτητα στη νέα εποχή την ολόπλευρη ενίσχυση των θεσμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τη δραστική αποδυνάμωση κάθε είδους συγκεντρωτικών εξουσιών.

Για να επιτευχθεί το παραπάνω πρέπει να επιδιώξουμε κοινωνίες με ενεργούς πολίτες που θα μπορούν να διαχειρίζονται μόνοι τους τις υποθέσεις που τους αφορούν με σκοπό το κοινό καλό και το κοινό συμφέρον, με δημοκρατικό διάλογο και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών.

Ακόμη, πρέπει να δοθεί την τοπική αυτοδιοίκηση οικονομική αυτοτέλεια και οικονομική αυτονομία δηλαδή να αποκτήσει δικά της έσοδα από ανεξάρτητους πόρους τα οποία να μπορεί να τα διαχειρίζεται μόνη της και θα μπορεί να καλύπτει τις λειτουργικές δαπάνες τις αλλά και να διευρύνει τις αρμοδιότητές της στην οικονομική και κοινωνική ζωή των πολιτών. Σήμερα η έλλειψη πόρων την αποδυναμώνει και είναι και ένας τρόπος ελέγχου από την κεντρική διοίκηση προς τις τοπικές αρχές. Λιγότερο κράτος προς όφελος των τοπικών αρχών σημαίνει περισσότερη δημοκρατία και σημαίνει αυτεξούσιες κοινωνίες των πολιτών.¹¹

¹¹ Απόσπασμα εισήγησης του Προέδρου του Κ.Σ. ΕΔΕΚ, Γιαννάκη Α. Ομήρου, στην Ημερίδα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση που πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία στις 9 Απριλίου 2005.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

3.1 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Με το νόμο 2218/94 δημιουργήθηκαν τα συμβούλια περιοχής (492 συμβούλια περιοχής) τα οποία ήταν στην ουσία σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων που προβλέπονταν από το σύνταγμα και λειτουργούσαν όπως οι άλλοι σύνδεσμοι.¹²

Φιλοδοξία ήταν τα συμβούλια περιοχής να γίνουν πόλοι έλξης και συνένωσης όλων των δραστηριοτήτων των κατοίκων της περιοχής ώστε να συμβάλουν στη δημιουργία νέων ισχυρών δήμων με την εθελοντική συνένωση.

Το πλαίσιο λειτουργίας του Συμβουλίου Περιοχής αφορούσε ένα πλαίσιο ανοιχτό και κάθε φορά τροφοδοτούταν από ιδέες, σκέψεις, πρωτοβουλίες και προτάσεις των πολιτών. Οι πολίτες εμφανίζονταν ως συνδιαμορφωτές και συνυπεύθυνοι για όλες τις αποφάσεις που αφορούσας την πόλη, τη γειτονιά τους και τον χώρο που ιδιαίτερα δραστηριοποιούνταν.¹³

Οι αρμοδιότητες που είχαν τα Συμβούλια Περιοχής καθορίζονταν ύστερα από απόφαση του εκάστοτε Δημοτικού Συμβουλίου με πλειοψηφία των μελών του.

Κάνοντας μια αναδρομή στο παρελθόν, φαίνεται πως τα συμβούλια περιοχής πρόσφεραν στους πολίτες την δυνατότητα της έκφρασης, όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων για τα ζητήματά που τους αφορούν, καθώς και της άμεσης δραστηριότητας. Τους καθορίζονταν αρμοδιότητες όπως π.χ. η κυκλοφορία και συγκοινωνία της κάθε περιοχής, η αξιοποίηση των τοπικών πόρων, η σύνταξη του τεχνικού προγράμματος έργων του Δήμου κ.λπ.

Επίσης, τα Συμβούλια Περιοχής δεν είχαν δικούς τους πόρους ώστε να τους παρέχουν οικονομική αυτονομία και σιγά-σιγά οι αρμοδιότητές τους άρχισαν να μειώνονται. Σήμερα, ο θεσμός των Συμβουλίων δεν υπάρχει πλέον, διότι καταργήθηκε από το 1994, κι έτσι στερείται από τον δημότη μία ακόμη επιλογή έκφρασης στα κοινά.

¹² [www.ita.gr/Ομάδα Εργασίας](http://www.ita.gr/Ομάδα_Εργασίας):

Θεόδωρος Χατζηπαντελής, Γιώργος Μαστοράκος,
Ράλλης Γκέκας, Δημήτρης Κατσούλης, αντικείμενο έρευνας και χρόνος έρευνας
Δήμητρα Κουτσούρη

¹³ www.argvroupoli.gr/index2, Συμβούλια Περιοχής, 09-11-2007

3.2 ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Τα συνοικιακά συμβούλια θεσμοθετήθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα στα μέσα της δεκαετίας του 1980 ως όργανα λαϊκής συμμετοχής αλλά ο μετέπειτα ρόλος τους εξελίχθηκε σε διακοσμητικά όργανα χωρίς αρμοδιότητες και πόρους.

Το παράδειγμα της συνοικίας της Λάρισας είναι ενδεικτικό:¹⁴

Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί αυτό κάποιας συνοικίας της Λάρισας στη δεκαετία του 1980. Ο τότε δήμαρχος¹⁵ της ευτύχησε να δει να πραγματοποιείται στη διάρκεια των θητειών του σημαντικό έργο στη Λάρισα, κυρίως σε έργα υποδομής: έγινε για παράδειγμα ένα από τα πιο ολοκληρωμένα δίκτυα αποχέτευσης αστικών λυμάτων και αποστράγγισης ομβρίων υδάτων, αναπτύχθηκε και εξοπλίσθηκε το (διαπιστευμένο πλέον) χημείο της ΔΕΥΑΛ, επιλύθηκε για μεγάλο βάθος χρόνου το πρόβλημα της ύδρευσης της πόλης καθώς και μια σειρά άλλα μικρότερα ή και μεγαλύτερα έργα που δεν είναι του παρόντος να αναφερθούν.

Επί των ημερών του, επίσης, ο τομέας του πολιτισμού γνώρισε μεγάλη άνθηση («Θεσσαλικό Θέατρο», «Δημοτικό Ωδείο Λάρισας», χοροδιδασκαλεία, κατασκευή κηποθέατρου, δωρεά συλλογής Γιώργου Κατσιόγρα κ.ο.κ) ενώ βελτιώθηκε αρκετά και η αισθητική της πόλης. Για όλα αυτά η απήχησή του και το έργο του αναγνωρίστηκαν ευρύτερα. Επί των ημερών του όμως έγινε και το εργοστάσιο βιολογικού καθαρισμού (ΒΚ) των αστικών λυμάτων στα όρια της συνοικίας της Νέας Σμύρνης γεγονός που έκανε κατ' αρχήν το συνοικιακό συμβούλιο (νεοσύστατος τότε θεσμός) και τους κατοίκους στη συνέχεια να αντιδράσουν με κυρίαρχο αίτημα να εγκατασταθεί το εργοστάσιο ΒΚ λίγα χιλιόμετρα μακρύτερα, ώστε να μην επιβαρυνθεί η περιοχή με επιπρόσθετους ρύπους, ιδιαίτερα επειδή το εργοστάσιο θα κτίζονταν -όπερ και εγένετο- στη βορειοανατολική έξοδο της πόλης.

Αλλά οι αντιδράσεις της συνοικίας δεν έκαμψαν τη δημοτική αρχή, οδηγώντας τον απλό κόσμο σε μια ήττα και χωρίς μάλιστα να του δοθεί μια πειστική εξήγηση στο γιατί ο ΒΚ έπρεπε να εγκατασταθεί τόσο κοντά στην πόλη.

¹⁴ Άρθρο του ΔΗΜ.ΝΟΥΛΑ στο www.ppol.gr

¹⁵ Τότε δήμαρχος της Λάρισας ήταν ο Αριστείδης Λαμπρούλης.

Μια δεκαετία αργότερα, μια άλλη δημοτική αρχή ήρθε σε σύγκρουση με την ίδια συνοικία γιατί ο τότε δήμαρχος, προκειμένου να εξοικονομήσει κάποια κονδύλια, δεσμεύτηκε να φέρει στον ΒΚ, με αγωγό κάποιων χιλιομέτρων, τα βιομηχανικά απόβλητα από τη βιομηχανική περιοχή για συνεπεξεργασία με τα αστικά λύματα.

Φυσικά μια τέτοια ιδέα σκόνταφτε σε κάθε έννοια επιστημονικής ή άλλης λογικής και προκάλεσε εκ νέου τις αντιδράσεις τόσο του εκλεγμένου συνοικιακού συμβουλίου όσο και ολόκληρης της συνοικίας της Νέας Σμύρνης, που με κινητοποιήσεις και παραστάσεις στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου κατάφερε να αποτρέψει την υλοποίηση μιας τέτοιας ολέθριας επιλογής.

Στην πρώτη περίπτωση η συνοικία έχασε τη μάχη.

Στη δεύτερη περίπτωση ένα πιο ώριμο και πιο πεπαιδευμένο συνοικιακό κίνημα αποδείχτηκε πιο αποτελεσματικό.

Οι κεντρικές ομάδες εξουσίας στους δήμους της χώρας, ακόμη και οι λεγόμενες προοδευτικές, αντί να προωθούν την αποκέντρωση επιδιώκουν την υπερσυγκέντρωση αρμοδιοτήτων και εξουσιών κατ' εικόναν και καθ' ομοίωσιν της κυβερνητικής εξουσίας, με έντονα στοιχεία κρατισμού στην εν γένει συμπεριφορά τους.

Πολλοί δήμοι, αντί για κύτταρα άμεσης δημοκρατίας έχουν μετατραπεί σε φέουδα ομάδων, τα δημοτικά συμβούλια αντί να διαβουλεύονται υπακούουν σε κομματικές πλειοψηφίες που συντάσσονται με τις αποφάσεις του ενός, με συνέπεια και σύμφωνα με σχετικές έρευνες να έχουν μετατραπεί σε χώρους όπου ανθεί η οικονομική συναλλαγή και η διαφθορά.

Τα συνοικιακά συμβούλια στην Ευρώπη

Στις άλλες χώρες της Ευρώπης τα συνοικιακά συμβούλια είχαν και αρμοδιότητες έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις τοπικές υποθέσεις αλλά διέθεταν και πόρους για να ανταποκριθούν στις ανάλογες ανάγκες που είχε η κάθε συνοικία. Παρακάτω θα παρουσιάσω το σουηδικό μοντέλο που έχει πολλές διαφορές με το ελληνικό μοντέλο. Στη Στοκχόλμη υπήρχαν 18 συνοικιακά συμβούλια. Τα συμβούλια ασκούν την πολιτική του δήμου σε όλους τους τομείς ,σε επίπεδα διαμερίσματος. Το 60% του προϋπολογισμού κατανέμεται στα 18 συμβούλια που έχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες. Δηλαδή, ευθύνη λειτουργίας των νηπιαγωγείων ,των σχολείων και γενικότερα της συνοικίας. Αναλυτικά, κάθε Συνοικιακό Συμβούλιο διαθέτει κατά μέσο όρο το 24% των κονδυλίων του στην εκπαίδευση, το 12 % στην προσχολική ηλικία, το 29% στην τρίτη ηλικία, το 7% για την

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ



Αρχικά , στην εισαγωγή της εργασίας, δημιουργείται μια γενική εικόνα γύρω από τις προσεγγίσεις που έχουν δοθεί στην έννοια της δημοκρατίας και παρουσιάζεται μια ανάλυση όσον αφορά τις τοπικές υποθέσεις.

Προχωρώντας, γίνεται ιστορική αναδρομή στην δημοκρατία από την εποχή του Περικλή και του χρυσού αιώνα (5ος π.Χ) μέχρι σήμερα.

Στη συνέχεια συναντούμε μια περιγραφή της τοπικής αυτοδιοίκησης στη νέα εποχή και παρουσιάζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει.

Επίσης , παρουσιάζονται εκτεταμένα οι τρόποι με τους οποίους οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν και να αποφασίζουν για τις τοπικές υποθέσεις που τους αφορούν.

Συγκεκριμένα αναφέρονται:

- α) Συμβούλια περιοχής
- β) Συνοικιακά συμβούλια καθώς και σύγκριση με αυτών της Σουηδίας.
- γ) Τοπικά συμβούλια νέων , ένας νεοσύστατος θεσμός στη χώρα μας.
- δ) Τοπικά δημοψηφίσματα
- ε) Τοπικά συμβούλια που αντιπροσωπεύουν τα τοπικά διαμερίσματα
- στ) Επιτροπές δημοτικού συμβουλίου
- ζ) Σύσταση ιδρύματος
- η) Σύσταση δημοτικών ή κοινωτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου
- θ) Δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις.

Στη συνέχεια , στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στους συμμετοχικούς θεσμούς που υπάρχουν στο Δήμο Καλαμάτας

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρακολουθούμε την συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων μέσα από το Δήμο Καλαμάτας που στηρίχτηκε και το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας.

Εν κατακλείδι , εξετάζουμε τις καλύτερες προτάσεις στην τοπική δημοκρατία και προχωρούμε σε συμπεράσματα.

Στο τέλος υπάρχει βιβλιογραφία (έντυπο καθώς και ηλεκτρονικό υλικό) και παράρτημα με τα ερωτηματολόγια για τους πολίτες και κάποιους αιρετούς του Δήμου Καλαμάτας.

αντιμετώπιση της ανεργίας, το 4% για μισθούς και άλλα διοικητικά έξοδα και τα υπόλοιπα σε άλλες δραστηριότητες.

Τα συνοικιακά συμβούλια εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην χώρα μας τη δεκαετία του 1980, ως όργανα στα οποία θα μπορούσαν να συμμετέχουν οι πολίτες στις αποφάσεις που θα παίρνονταν από την εκάστοτε εκλεγμένη δημοτική αρχή και που θα αφορούσε τη συνοικία τους. Μπορεί για κάποια χρόνια να ανταποκρίθηκε ο θεσμός αυτός να ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες των πολιτών. Με την πάροδο του χρόνου έμεινε ανενεργός είτε γιατί δεν είχε τους κατάλληλους πόρους ώστε να ανταπεξέρχεται στα έξοδα που είχε, είτε δεν είχε αρμοδιότητες γιατί η κάθε δημοτική αρχή συγκέντρωνε τις αρμοδιότητες πάνω τους, δηλαδή καταργήθηκε ένας ακόμα θεσμός της δημοκρατίας που μπορούσε να ακουστεί η φωνή του πολίτη στην εξουσία. Το αντίθετο βέβαια γίνεται σε άλλες χώρες της Ευρώπης όπου ο θεσμός υπάρχει ακόμη και μάλιστα είναι ενεργός, δηλαδή έχει τους απαραίτητους πόρους για να ανταπεξέρχεται στις ανάγκες της κάθε συνοικίας και έχει αρμοδιότητες που δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να εκφράσουν την γνώμη για τι κάθετι που γίνεται στην συνοικία τους. Νομίζω ότι και αυτός είναι ο σωστός τρόπος λειτουργίας του θεσμού, και θα ήταν ορθό να υπάρξει η επαναλειτουργία του για να μπορούν να ακούγονται περισσότερες απόψεις και γνώμες γύρω από ότι απασχολεί τους πολίτες αλλά πολλές φορές θα δίνονται και λύσεις στην δημοτική αρχή για κάποια προβλήματα που θα την απασχολούν στην κάθε συνοικία γιατί οι πολίτες ζούνε εκεί καθημερινά και γνωρίζουν καλύτερα από τον οποιοδήποτε τη χρειάζεται η συνοικία τους από την άποψη έργων και πολιτισμού.

3.3 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΝΕΩΝ

Τα τοπικά συμβούλια νέων είναι ένας καινούργιος θεσμός που εφαρμόζεται για πρώτη φορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και θέλει να δώσει τη δυνατότητα σε νέους ηλικίας 15 με 28 ετών να συμμετέχουν στα κοινά του τόπου τους. Αποτελούν ένα οργανωμένο βήμα έκφρασης και συμμετοχής της νεολαίας στις τοπικές κοινωνίες. Κάθε δήμος ή κοινότητα θα δημιουργήσει το δικό του τοπικό συμβούλιο νέων μετά τη διενέργεια των εκλογών, και θα είναι αρμόδιο να προωθεί τα ζητήματα και τα προβλήματα που απασχολούν τη νεολαία. Τα αιτήματα τους θα προωθούνται μέσω του προέδρου του συμβουλίου στα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια και στη συνέχεια θα δρουν από κοινού για την προώθησή τους.

3.3.1: ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Τα πρώτα Τοπικά Συμβούλια Νέων (Δημοτικά και Νομαρχιακά Συμβούλια Νέων) συστάθηκαν με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς για πρώτη φορά το 1997 σε κάποιους Δήμους και Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στην Ελλάδα. Η χρονική περίοδος που μεσολάβησε μέχρι σήμερα έδειξε την αναγκαιότητα ενίσχυσης και θεσμοθέτησης αυτής της πρωτοβουλίας, με αποτέλεσμα να ακολουθήσει νομοθετική ρύθμιση (Φεβρουάριος 2006) για τη σύσταση και λειτουργία των Τοπικών Συμβουλίων Νέων (Δημοτικών, Κοινοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων Νέων) σε όλους τους Δήμους, Κοινότητες και Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της χώρας.¹⁶

¹⁶ www.kalambaka.gr/portal

3.3.2: ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΝΕΩΝ

Στόχος είναι να εκφραστούν οι νέοι συλλογικά για ζητήματα που τους αφορούν. Ο θεσμός αυτός θα φέρει σε επαφή τους νέους να συζητήσουν τι τους απασχολεί αλλά θα τους φέρει και σε διάλογο με τις τοπικές εκλεγμένες αρχές.

Τα Τοπικά Συμβούλια Νέων σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις σε τομείς του επαγγελματικού προσανατολισμού, της απασχόλησης, της πληροφόρησης, του ελεύθερου χρόνου.

Τα Τοπικά Συμβούλια Νέων υπάρχουν και λειτουργούν στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιτρέπουν στους νέους να γίνουν ενεργοί πολίτες.

3.3.3: ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Μια από τις βασικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως εκφράζονται στη Λευκή Βίβλο, είναι η ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των νέων στα κοινά. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Υπουργών Νεολαίας, τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καλούνται να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα και να ασκήσουν κατάλληλες πολιτικές, προκειμένου να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη συμμετοχή των νέων στη πολιτική ζωή της τοπικής τους κοινωνίας, αλλά και στο σύστημα της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Τα Τοπικά Συμβούλια Νέων, όπως αυτά εμφανίζονται στο σύνολο των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελούν το συμμετοχικό φορέα που εξασφαλίζει στους νέους τη δραστηριοποίησή τους στα τοπικά κοινά.¹⁷

3.3.4: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Μέσω της λειτουργίας των Τοπικών Συμβουλίων Νέων επιτυγχάνεται η εξάπλωση των δημοκρατικών αρχών και η προβολή των αναγκών των νέων.

Τα Τοπικά Συμβούλια Νέων παρέχουν τη δυνατότητα στους νέους να γνωρίσουν καλύτερα την τοπική κοινωνία και τους θεσμούς της, ενώ συντελούν και στην αντιμετώπιση του χάσματος των γενεών, αφού φέρνουν σε επαφή και διάλογο τους νέους με τις τοπικές – εκλεγμένες - αρχές και τους επίσημους τοπικούς φορείς. Έτσι οι αιρετοί τοπικοί και περιφερειακοί εκπρόσωποι και οι υπεύθυνοι για τη λήψη των αποφάσεων θα συζητούν τα

προβλήματα με τους νέους και θα δρουν μαζί με τους νέους – και όχι μόνο γι' αυτούς. Θα τους βοηθούν αποτελεσματικά να υιοθετήσουν κριτική στάση απέναντι στη καθημερινή τους ζωή με σκοπό να ολοκληρωθούν ως πολίτες του δήμου ή της κοινότητάς τους.

Παράλληλα, πολλές φορές, οι νέοι, μέσω των Τοπικών Συμβουλίων Νέων, μπορούν να έχουν τη συνδρομή των τοπικών αρχών σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις που διοργανώνουν.¹⁸

3.3.5: ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

1. Ο αριθμός των μελών των Συμβουλίων Νέων ποικίλει ανάλογα με τον καταγεγραμμένο στην τελευταία απογραφή πληθυσμό. Πιο συγκεκριμένα το Συμβούλιο των Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων είναι :

- 5μελές, σε Δήμους ή Κοινότητες έως 20.000 κατοίκους
- 7μελές, σε Δήμους από 20.001 έως 50.000 κατοίκους
- 9μελές, σε Δήμους από 50.001 έως 100.000 κατοίκους
- 11μελές, σε Δήμους άνω των 100.001 κατοίκους

2. Το Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών και των πολιτικών που χαράσσει η συνέλευση.

3. Συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του.

4. Στην πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία ο Πρόεδρος, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, ο Γραμματέας και ο Ταμίας. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου λήγει με την ανάδειξη των μελών του νέου Συμβουλίου.

5. Ασυμβίβαστες με την ιδιότητα του Μέλους του Συμβουλίου Νέων είναι οι εξής ιδιότητες:

Δήμαρχος,

Πρόεδρος Κοινότητας,

Νομάρχης,

¹⁷ www.proslipis.gr

¹⁸ www.proslipis.gr

Πρόεδρος Συμβουλίου Δημοτικού διαμερίσματος

Και Πρόεδρος ή μέλος Δημοτικού, Κοινοτικού και Νομαρχιακού Συμβουλίου

6. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη του Προέδρου και του Γραμματέα του. Αντίγραφο των πρακτικών κάθε Συμβουλίου, κοινοποιείται με ευθύνη των ανωτέρω στο οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο

7. Το Συμβούλιο μπορεί να συνιστά επιτροπές για την επεξεργασία ζητημάτων που αφορούν τους νέους της περιοχής τους¹⁹

¹⁹ www.tosyn.gr

3.3.6: Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εκπροσωπεί το αντίστοιχο Συμβούλιο Νέων και φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου Νέων συμμετέχει στις συνεδριάσεις του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά και έχει δικαίωμα να εκφράζει γνώμη για θέματα σχετικά με τα ενδιαφέροντα των νέων της περιοχής του.

Μέσω του Προέδρου του, το Συμβούλιο Νέων θα προωθεί όλες τις απόψεις, τα θέματα και τα ενδιαφέροντα των νέων της περιοχής στις συνεδριάσεις του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου. Οι νέοι θα έχουν πια αποκτήσει το απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα τους δίνει τη δυνατότητα να ασχοληθούν οι ίδιοι με αυτά που τους αφορούν, αναζητώντας λύσεις και προτάσεις προσαρμοσμένες. Όταν όλη αυτή η διαδικασία έχει πια ολοκληρωθεί, ένα νέο, συναρπαστικό κεφάλαιο θα ανοίξει τόσο για την τοπική αυτοδιοίκηση, όσο και για τη νεολαία της Ελλάδας στις δικές τους ανάγκες και σε εκείνες φυσικά των τοπικών κοινωνιών. Από εκεί και πέρα, βέβαια, είναι πρώτα απ' όλα στο δικό τους χέρι το πώς θα το αξιοποιήσουν.²⁰

²⁰ www.tosyn.gr

3.3.7: ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΕΛΟΥΣ

Δικαίωμα μέλους στα Τοπικά Συμβούλια Νέων έχουν όλοι οι Νέοι και οι Νέες από 15 έως 28 ετών, που είναι εγγεγραμμένοι στο δημοτολόγιο του οικείου Δήμου ή Κοινότητας.

Οι εγγεγραμμένοι στο μητρώο νέων διαγράφονται αυτοδικαίως μετά τη συμπλήρωση του 28ου έτους της ηλικίας τους, εκτός αν έχουν εκλεγεί στο Συμβούλιο, οπότε διατηρούν την ιδιότητά τους μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

Για τη συμπλήρωση του 15ου έτους της ηλικίας θεωρείται ως ημερομηνία γέννησης η 1η Ιανουαρίου, όλων όσοι γεννήθηκαν μέσα στο χρόνο, ενώ για τη συμπλήρωση του 28ου έτους της ηλικίας θεωρείται ως ημερομηνία γέννησης η 31η Δεκεμβρίου.

Ο θεσμός των συμβουλίων των νέων είναι κάτι το πρωτότυπο και το πρωτόγνωρο για την χώρα μας, αν και υπήρχε από το 1997 σε κάποιους δήμους και νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και είχε εφαρμοστεί, πολλοί από τους νέους δεν γνώριζαν την ύπαρξη του θεσμού μέχρι το Φεβρουάριο του 2008 που η Γραμματεία Νέας Γενιάς σε συνεργασία με τους δήμους της χώρας ανέδειξε το θεσμό. Έγιναν για πρώτη φορά εκλογές για την ανάδειξη του συμβουλίου τον Μάρτιο του 2008 και πολλοί από τους νέους γράφτηκαν στα μητρώα των νέων για να μπορέσουν ασκήσουν και το δικαίωμα της ψήφου για την ανάδειξη του προέδρου και του συμβουλίου. Δίνεται η δυνατότητα στους νέους να έχουν ουσιαστικό λόγο και ρόλο στα κοινά του τόπου τους, μπορούν επίσης να ασχολούνται με ζητήματα που επηρεάζουν τη ζωή τους και τη γειτονιά τους αλλά να μπορούν να εκφράσουν τις ιδέες τους στις αρχές. Ακόμη ως νέοι μπορούν να έρθουν σε επαφή με τους νέους της πόλης και να τους ενημερώσουν για τα ευρωπαϊκά προγράμματα, τα προγράμματα ανταλλαγής των νέων και για ότι άλλο σχετικό, θα ακούγονται οι φωνές των νέων που βλέπουν μπροστά από τις αρχές του τόπου και ίσως πραγματοποιηθούν και κάποιες από τις ιδέες τους από τη δημοτική αρχή.

3.4 ΤΟΠΙΚΑ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΑ²¹

Το άρθρο 214 και 215 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων προωθεί τη συμμετοχή των τοπικών υποθέσεων και πιο συγκεκριμένα αναφέρουν:

Άρθρο 214

1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές προωθούν τη λαϊκή συμμετοχή στις τοπικές υποθέσεις, την ευαισθητοποίηση και οργάνωση των δημοτών και κατοίκων για την έρευνα, τον εντοπισμό, την καταγραφή και την επίλυση των τοπικών προβλημάτων και αναγκών των κατοίκων των τοπικών ή δημοτικών διαμερισμάτων και μεμονωμένων συνοικιών κάθε Δήμου ή Κοινότητας.

2. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές διασφαλίζουν το δικαίωμα πρόσβασης όλων των δημοτών και κατοίκων, χωρίς διάκριση, στη χρήση των υπηρεσιών που παρέχουν, ανεξαρτήτως εθνικότητας, θρησκείας, φύλου, γλώσσας, φυλετικής ή κοινωνικής ομάδας στην οποία ανήκουν. Διασφαλίζουν επίσης την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης των δημοτών και κατοίκων στην πληροφόρηση και μεριμνούν για τη διαρκή βελτίωση της διαφάνειας της δράσης τους και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.

Διαβουλεύονται με τους κατοίκους των περιοχών τους, τους συλλογικούς κοινωνικούς φορείς και τις ενδιαφερόμενες ομάδες πληθυσμού τόσο κατά την προεργασία εκπόνησης των προγραμμάτων δράσης και των κανονιστικών πράξεων, όσο και κατά τη λήψη αποφάσεων γενικού ενδιαφέροντος.

3. Ειδικότερα, με ευθύνη των αρμόδιων οργάνων σε κάθε Δήμο και Κοινότητα μπορεί να:

α. καταρτίζεται Χάρτα, στην οποία καταγράφεται το πλαίσιο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των δημοτών και των κατοίκων με ειδικές προβλέψεις για τους νέους και τους πολίτες που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα.

β. καταρτίζεται οδηγός του δημότη, στον οποίο περιγράφονται η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών τους και

²¹ Κώδικας δήμων και κοινοτήτων, Ν.3463/2006

γ. αξιοποιείται η Κοινωνία της Πληροφορίας, ο θεσμός της Κοινωνικής Εργασίας και οι αρχές του εθελοντισμού.

Άρθρο 215

1. Οι δημότες και οι κάτοικοι συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του Δήμου ή της Κοινότητας.

2. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν να καταθέτουν ατομικά ή συλλογικά στο Δήμο ή την Κοινότητα, στα τοπικά ή δημοτικά διαμερίσματα και στα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου αναφορές και ερωτήσεις, για την ενημέρωσή τους επί αποφάσεων που τους ενδιαφέρουν. Την ίδια δυνατότητα έχουν και ενώσεις προσώπων κάθε μορφής για ζητήματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος.

Το αρμόδιο όργανο οφείλει να απαντά στις ανωτέρω αναφορές και ερωτήσεις, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών.

3. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν επίσης να καταθέτουν προτάσεις για την επίλυση διαφόρων ζητημάτων αρμοδιότητας του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του συμβουλίου του τοπικού ή δημοτικού διαμερίσματος. Οι προτάσεις συζητούνται υποχρεωτικά στο οικείο συμβούλιο, εφόσον έχουν κατατεθεί από τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) άτομα και ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι για τη σχετική απόφαση που λαμβάνεται.

4. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο του δημοτικού ή τοπικού διαμερίσματος μπορεί με απόφασή του να καθορίζει τον τρόπο και τις διαδικασίες, με τις οποίες θα εξασφαλίζεται στους δημότες πλήρης πληροφόρηση για τα κάθε είδους προβλήματα της περιφέρειάς του, καθώς και για τη δραστηριότητα του οικείου συμβουλίου και των αρμόδιων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, αναφορικά με την αντιμετώπιση και λύση των προβλημάτων αυτών.

Στα όργανα των δημοκρατικά συγκροτημένων και νομιμοποιημένων πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων –ενδεχομένως δε και τριτοβάθμιων – ΟΤΑ επιφυλάσσει το Σύνταγμα αποκλειστικά τη διοίκηση τοπικών υποθέσεων (άρθρο 102 παραγρ. 1). Τα εξοπλίζει δηλαδή με την απροσδιόριστη δέσμη αρμοδιοτήτων που αντιστοιχούν στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων, οι οποίες δεν επιτρέπεται να ανατίθενται στα όργανα της κεντρικής εξουσίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 216 του κώδικα δήμων και κοινοτήτων τα δύο τρίτα του κοινοτικού ή του δημοτικού συμβουλίου μπορούν να αποφασίσουν για το αν θα γίνει τοπικό δημοψήφισμα για κάποιο σοβαρό θέμα της περιοχής τους.

3.4.1: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΨΗΦΙΣΗΣ

Η προτίμηση των πολιτών εκφράζεται απλά με ένα <<ΝΑΙ>> ή <<ΟΧΙ>> και κινητοποιεί τους πολίτες για θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όσοι ψηφίζουν στις δημοτικές εκλογές. Έγκυρο αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος θεωρείται εφόσον συμμετείχε στο δημοψήφισμα το 50% των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους.

3.4.2: ΠΟΤΕ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Δημοψήφισμα προβλέπεται επίσης εάν συγκεντρωθούν υπογραφές από το ένα τρίτο των κατοίκων με αίτημα την προσάρτηση τοπικού διαμερίσματος σε άλλο δήμο και τη μεταφορά της έδρας του δήμου ή της κοινότητας.

Δημοψήφισμα δεν μπορεί να διεξαχθεί για θέματα που αφορούν τον προϋπολογισμό ή την επιβολή τελών και όταν είναι προεκλογική περίοδος.

Ο νέος κώδικας προβλέπει επίσης ότι οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν να καταθέτουν ατομικά ή συλλογικά αναφορές και ερωτήσεις, για να ενημερωθούν επί αποφάσεων που τους ενδιαφέρουν. Υποχρεώνεται, μάλιστα, το αρμόδιο όργανο εντός 30 ημερών να απαντήσει.

Δίνεται η δυνατότητα ομάδας 25 πολιτών να καταθέτει προτάσεις, και η πρότασή τους να συζητείται στην ημερήσια διάταξη του δημοτικού/κοινοτικού συμβουλίου.

Υποχρεώνεται μάλιστα ο δήμος εντός μηνός να προβεί στην προκήρυξή του.²²

²² Αποσπάσματα από άρθρο στην Εφημερίδα "Κυριακάτικη", 18/12/2005 - www.enet.gr/online

3.5 ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

Άλλη μια μορφή της συμμετοχής των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις που δημιουργήθηκε με το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» είναι τα τοπικά συμβούλια, τα οποία συστήνονται σε κάθε τοπικό διαμέρισμα για να εκπροσωπούν τους δημότες στον δήμο. Σύμφωνα με άρθρο 22 του κώδικα δήμων και κοινοτήτων:

1. Όργανα του τοπικού διαμερίσματος του Δήμου είναι:

α) το τοπικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία, και

β) ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου.

2. Το τοπικό συμβούλιο, το οποίο φέρει την ονομασία «Τοπικό Συμβούλιο...» και στη συνέχεια το όνομα του Δήμου ή της Κοινότητας που καταργήθηκε με τη συνένωση ή του οικισμού που προσαρτήθηκε, είναι επταμελές, προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό δύο χιλιάδων ενός (2.001) κατοίκων και άνω, πενταμελές, προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό πεντακοσίων ενός (501) έως δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων και τριμελές, προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό μέχρι πεντακόσιους (500) κατοίκους.

3. Στα τοπικά διαμερίσματα που είναι έδρες των Δήμων και έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων, δεν συνιστώνται τοπικά συμβούλια.

4. Όργανο κάθε τοπικού διαμερίσματος Κοινότητας, που έχει συσταθεί με το ν. 2539/1997, είναι ο πάρεδρος.

5. Στα τοπικά διαμερίσματα της έδρας της Κοινότητας δεν εκλέγεται πάρεδρος.²³

²³ Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων

Άρθρο 4 - Προσάρτηση τοπικών διαμερισμάτων – οικισμών

1. Τοπικό διαμέρισμα μπορεί να προσαρτηθεί σε άλλο Δήμο ή Κοινότητα, με τον οποίο ή με την οποία συνορεύει, κατόπιν τοπικού δημοψηφίσματος, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 3 του άρθρου 216 και εφόσον συναινέσει ο Δήμος ή η Κοινότητα στον οποίο ζητείται να γίνει η προσάρτηση, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Για το σκοπό αυτόν θα πρέπει να ζητηθεί η γνώμη και του Δήμου από τον οποίο πρόκειται να αποσχισθεί το τοπικό διαμέρισμα, όταν δεν συντρέχει η προϋπόθεση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 216. Η γνώμη αυτή παρέχεται από το δημοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.
2. Δεν επιτρέπεται να προσαρτηθεί τοπικό διαμέρισμα σε άλλο Δήμο ή Κοινότητα, πριν περάσει μία πενταετία από τότε που συστήθηκε ή προσαρτήθηκε.
3. Οικισμός, που δεν συνορεύει με το Δήμο ή την Κοινότητα στον οποίο υπάγεται διοικητικά, προσαρτάται σε έναν από τους Δήμους ή Κοινότητες με τους οποίους συνορεύει. Για την προσάρτηση εκδίδεται προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γραπτό αίτημα που υποβάλλεται από τους μισούς τουλάχιστον κατοίκους του οικισμού, οι οποίοι είναι και εκλογείς, καθώς και γνώμη της οικείας Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων.
4. Αν ο παραπάνω οικισμός δεν ανήκει στον ίδιο νομό με το Δήμο ή την Κοινότητα με τον οποίο συνορεύει και στον οποίο θα προσαρτηθεί, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γραπτό αίτημα που υποβάλλεται από τους μισούς τουλάχιστον κατοίκους του οικισμού, οι οποίοι είναι και εκλογείς, καθώς και γνώμη των οικείων Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.).²⁴

²⁴ Κώδικας Δήμων & Κοινοτήτων, Ν.3463/2006

Πρέπει να τονιστεί ότι για να γίνει προσάρτηση ενός τοπικού διαμερίσματος ή οικισμού σε άλλο δήμο, αποφασίζουν οι πολίτες που ανήκουν στα διαμερίσματα αυτά.

Ένας ακόμη τρόπος με τον οποίο μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν στις τοπικές υποθέσεις είναι τα τοπικά διαμερίσματα. Το κάθε διαμέρισμα έχει εκλέξει το δικό του τοπικό συμβούλιο μέσω του οποίου οι πολίτες μπορούν να εκφράσουν τα παράπονά τους ή τη γνώμη τους για κάποιο θέμα που τους απασχολεί στη δημοτική αρχή. Για να γίνεται όμως αυτό πρέπει να τοπικό συμβούλιο που εκλέγεται να ασχολείται με τα προβλήματα που έχει και να αγαπάει τον τόπο του, να μην εκλέγεται για να έχει ρόλο διακοσμητικό και το τοπικό διαμέρισμα παραμένει παραμελημένο σαν μην υπάρχει κάποιος που μπορεί να μεταφέρει τα προβλήματα στην δημοτική αρχή. Για αυτό και οι πολίτες εκλέγουν ένα συμβούλιο για να μπορούν να συμμετέχουν και αυτοί στις αποφάσεις που παίρνονται για τον τόπο τους. Κατά τη γνώμη μου, μόνο με τη σωστή λειτουργία του τοπικού συμβουλίου δηλαδή να ακούνε και την άποψη του απλού πολίτη και με την κατάλληλη συνεργασία με τη δημοτική αρχή θα γίνεται ότι καλύτερο για τα τοπικά διαμερίσματα. Επίσης, θα ήταν καλό οι συνελεύσεις του τοπικού συμβουλίου να είναι ανοιχτές για τον πολίτη, να τις παρακολουθεί και να μπορεί να έχει το λόγο είτε να συμφωνήσει με την απόφαση που θα παρθεί, είτε να διαφωνήσει.

3.6 ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Σύμφωνα με τον κώδικα δήμων και κοινοτήτων και συγκεκριμένα με το άρθρο 101 το δημοτικό συμβούλιο επιτρέπει τη σύσταση επιτροπών με τη συμμετοχή όλων των δημοτικών παρατάξεων. Οι επιτροπές μελετάνε και εισηγούνται θέματα τα οποία έχουν συζητηθεί στο δημοτικό συμβούλιο και έχουν προταθεί από τις δημοτικές παρατάξεις. Το δημοτικό συμβούλιο καταβάλλει τα έξοδα κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης σε ιδιώτες μέλη επιτροπών που συγκροτήθηκαν από τα δημοτικά συμβούλια για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Οι επιτροπές οι οποίες μπορεί να προκύψουν είναι οι εξής: δημοσίων σχέσεων και επικοινωνίας, παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού, πράσινου και οικολογίας, απασχόλησης. Οι επιτροπές αποτελούνται από τον επικεφαλής και από επιπλέον

τέσσερα μέλη, η θητεία τους λήγει όταν λήγει και η θητεία του δημοτικού συμβουλίου. Οι επιτροπές μπορούν να ενημερώνουν τους πολίτες για θέματα παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού, απασχόλησης και πρασίνου. Ακόμη, οι πολίτες θα μπορούν να μεταφέρουν τα προβλήματα που αφορούν τη γειτονιά τους, την πόλη τους στο δήμο μέσω αυτών των επιτροπών. Είναι ένας τρόπος να ακούγεται η φωνή των πολιτών και λαμβάνεται υπόψη και η γνώμη τους για θέματα που τους αφορούν και ζούνε με αυτά τα προβλήματα στην καθημερινή τους ζωή.²⁵

3.7 ΣΥΣΤΑΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Το άρθρο 226 του κώδικα δήμων και κοινοτήτων μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου συνιστώνται δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα όπως βρεφοκομεία, μουσεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία ή άλλα επιστημονικά ιδρύματα ως πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Επίσης, με προεδρικό διάταγμα θα ορίζεται το σκοπό του ιδρύματος, την περιουσία, τους πόρους, και τα όργανα διοίκησης του ιδρύματος.

3.8 ΣΥΣΤΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ο κώδικας δήμων και κοινοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 239 ορίζει τη σύσταση δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ύστερα από απόφαση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων. Έχουν ως σκοπό την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων του δήμου. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι: το Κέντρο ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) σκοπό έχουν

²⁵ Κώδικας δήμων και κοινοτήτων

να παρέχουν στους ηλικιωμένους ιατρική βοήθεια και κοινωνική προστασία, κοινωνικός φορέας του δήμου που έχει σκοπό την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων(π.χ AIDS,ναρκωτικά κτλ),ακόμη σκοπό έχει την ενημέρωση, την πρόληψη, την πρόνοια, ο αθλητικός φορέας του δήμου που σκοπό έχει τη λειτουργία και τη συντήρηση αθλητικών κέντρων,καλλιέργεια αθλητικού πνεύματος σε όλους τους δημότες, η συνεργασία με αθλητικούς φορείς,δημοτικοί παιδικοί βρεφονηπιακοί σταθμοι οι οποίοι έχουν ως σκοπό την καθημερινή φύλαξη,φροντίδα,διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία των παιδιών και των βρεφών των οποίων οι γονείς εργάζονται.

3.9 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ²⁶

Το άρθρο 254 του κώδικα δήμων και κοινοτήτων αναφέρεται στη σύσταση δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης. Έχει ως σκοπό να οργανώσει κάποιες λειτουργίες του δήμου και να παρέχει κάποιες υπηρεσίες στους δημότες κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος, με εξαίρεση την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών. Συνήθως, οι περισσότεροι δήμοι έχουν αναπτυξιακές δημοτικές επιχειρήσεις που έχουν σκοπό την προώθηση και στήριξη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών σε ένα δήμο. Ακόμη, μπορεί να έχει συστήσει κοινωφελή επιχείρηση που να έχει ως σκοπό τον πολιτισμό του δήμου δηλαδή να οργανώνει διάφορες εκδηλώσεις στο δήμο, να ασχολείται με την κοινωνική αλληλεγγύη που είναι και ένα τμήμα που μπορεί να συνεργαστεί με τον κοινωνικό φορέα. Επιπλέον, όλοι οι δήμοι έχουν εταιρεία ύδρευσης και αποχέυσης έχει αρμοδιότητες για την ύδρευση και αποχέτευση ομβρίων και ακαθάρτων στα όρια του κάθε δήμου, και άλλη μια αρμοδιότητά της είναι ο βιολογικός καθαρισμός.²⁷

²⁶ Κώδικας δήμων και κοινοτήτων

²⁷ www.Kalamata.gr

ΜΕΡΟΣ Β: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Η πόλη της Καλαμάτας είναι η πρωτεύουσα του Νομού Μεσσηνίας και αποτελεί το διοικητικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της Νοτιοδυτικής Πελοποννήσου. Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2001 έχει πληθυσμό 57.260 κατοίκους, ο δήμος Καλαμάτας εκτός από την πόλη της Καλαμάτας περιλαμβάνει και 13 τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται ως κεντρικό όρο του Ταυγέτου και τα ανατολικά παράλια. Η οικονομία της περιοχής στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή και κυρίως στην παραγωγή της ελιάς και του ελαιολάδου και τον τουρισμό.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ²⁸

Η ιστορία της Καλαμάτας ξεκινάει από την εποχή του Ομήρου όπου εμφανίζεται με το όνομα Φαρρές και βρισκόταν χτισμένη περίπου εκεί που βρίσκεται χτισμένο το φραγκικό κάστρο. Το όνομα της το πήρε από ένα βυζαντινό μοναστήρι που ήταν αφιερωμένο στην Παναγία την Καλομάτα από όπου με αφομοίωση του όμικρον σε άλφα προήλθε το όνομα Καλαμάτα. Κατά την αρχαία περίοδο η Καλαμάτα έχει περιορισμένη σημασία αφού βρίσκεται κάτω από λακωνική κυριαρχία από τα μέσα του 8^{ου} π.Χ μέχρι τα μέσα του 4^{ου} π.Χ αιώνα. Αρχίζει να αποκτάει αίγλη μετά την τέταρτη σταυροφορία (1204π.Χ) οπότε και περνάει στα χέρια των Φράγκων. Ο Γοδεφρείδος Βιλλεαρδουίνος χτίζει το κάστρο και η πόλη αρχίζει να έχει μια σημαντική οικονομική ανάπτυξη.

²⁸ www.Kalamata.gr, Η ιστορία της χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Το 1459 η Καλαμάτα καταλαμβάνεται από τους Τούρκους και εναλλάσσεται στην ηγεμονία με τους Ενετούς μέχρι το 1715 όπου και την καταλαμβάνουν οριστικά μέχρι το 1821 που απελευθερώθηκε. Σημαντικό γεγονός στην ιστορία της πόλης είναι η απελευθέρωση της από τους Τούρκους 23 Μαρτίου 1821. Την ημέρα εκείνη ο Κολοκοτρώνης, ο Νικηταράς, ο Παπαφλέσσας, ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης και άλλοι μπήκαν στην πόλη ως απελευθερωτές. Έγινε δοξολογία στον ιερό ναό των Αγίων Αποστόλων (βυζαντινή εκκλησία του 10^{ου} αιώνα που σώζεται μέχρι σήμερα και αποτελεί και σύμβολο της πόλης). Ακόμη στους Αγίους Αποστόλους ευλογείται η επαναστατική σημαία και από εδώ ξεκινάει και η επανάσταση του 1821. Η μεσσηνιακή γερουσία με έδρα την Καλαμάτα συντάσσει δύο κείμενα με αποδέκτες 'Προειδοποίηση προς τα ευρωπαϊκά αυλές' και μια 'προκήρυξη' με αποδέκτες τους Αμερικανούς. Στα τέλη του 19^{ου} χτίζεται το λιμάνι της πόλης το οποίο λειτουργεί μέχρι σήμερα, και η πόλη παρουσιάζει μια σημαντική ανάπτυξη. Η πόλη έρχεται σε επαφή με τη δύση και την κουλτούρα της και έτσι δημιουργήθηκε μια αστική τάξη με πολιτιστική βάση και κληρονομιά. Όμως, από το 1920 αρχίζει μια μακρά περίοδο οικονομικής ύφεσης. Το Σεπτέμβριο του 1986 η Καλαμάτα χτυπήθηκε από δυο ισχυρούς σεισμούς με εκτεταμένες ζημιές σε κτήρια αλλά και με αρκετά θύματα. Παρ' όλα αυτά η πόλη ανασυγκροτήθηκε με γρήγορους ρυθμούς από αυτή την καταστροφή.

1.2 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ²⁹

Σήμερα ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει επτά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία είναι:

- 1)Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Καλαμάτας(Α' ΚΑΠΗ)
- 2)Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Καλαμάτας(Β' ΚΑΠΗ)
- 3)Δημοτική Φιλαρμονική
- 4)Κοινωνικός Φορέας Δήμου Καλαμάτας
- 5)Αθλητικός φορέας Δήμου Καλαμάτας

²⁹ www.kalamata.gr. Η ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας

6) Δημοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Καλαμάτας.

7) Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας- Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή'.

1.2.1 ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (Α Κ Β ΚΑΠΗ)

Τα κέντρα ανοιχτής προστασίας ηλικιωμένων λειτουργούν στο δήμο Καλαμάτας από το 1983 απαριθμούν 1200 μέλη από τα οποία μόνο τα 200 είναι ενεργά μέλη και τα υπόλοιπα συμμετέχουν περιστασιακά σε προγράμματα ψυχαγωγίας. Σκοπός των συγκεκριμένων νομικών προσώπων είναι να κρατήσουν τα άτομα τρίτης ηλικίας ενεργά, αυτόνομα και ισότιμα στην κοινωνία.

Το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου για την περίοδο 2009-2010 αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και από πέντε λαϊκά μέλη.

1.2.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ³⁰

Η Φιλαρμονική του δήμου Καλαμάτας ιδρύθηκε το 1890 και το 1939 εξελίχθηκε σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και βρίσκεται κάτω από την εποπτεία του δήμου Καλαμάτας μέχρι και σήμερα. Είναι ένας μουσικοπολιτιστικός οργανισμός και είναι το κέντρο της πολιτιστικής δραστηριότητας του δήμου. Σκοπός της φιλαρμονικής είναι η ψυχαγωγία των δημοτών και για αυτό το λόγο παίρνει μέρος σε όλες τις εθιμοτυπικές εκδηλώσεις, τις παρελάσεις, θρησκευτικές εκδηλώσεις και τελετές. Ακόμη, διοργανώνει συναυλίες σε κλειστούς και υπαίθριους χώρους και έχει τιμηθεί πολλές φορές για το έργο της.

³⁰ www.kalamata.gr. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου Δήμου Καλαμάτας

Το διοικητικό συμβούλιο για την περίοδο 2009-2010 αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και πέντε λαϊκά μέλη.

1.2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ³¹

Σκοπός του συγκεκριμένου νομικού προσώπου είναι η πρόληψη των κοινωνικών προβλημάτων, η αγωγή υγείας και η ενημέρωση –πρόληψη –πρόνοια. Ακόμη , σκοπό έχει να βοηθήσει τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες(ναρκομανείς,τσιγγάνους κτλ).

Το διοικητικό συμβούλιο για την περίοδο 2009-2010 αποτελείται από την πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και από έξι λαϊκά μέλη.

1.2.4 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Σκοπός του αθλητικού φορέα είναι η ανάπτυξη και η υποστήριξη του αθλητισμού σε όλες τις βαθμίδες του, η δημιουργία και η συντήρηση αθλητικών κέντρων, και η συνεργασία με αθλητικούς φορείς για την ανάπτυξη και πρόοδο του αθλητισμού.Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από τον πρόεδρο και την αντιπρόεδρο και από έξι λαϊκά μέλη.

³¹ www.kalamata.gr. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου Δήμου Καλαμάτας

1.2.5 ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο δήμος Καλαμάτας έχει υπό την εποπτεία του έξι παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, σκοπός αυτού του νομικού προσώπου είναι η φροντίδα των νηπίων και βρεφών των οποίων οι γονείς εργάζονται.

Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από επτά λαικά μέλη και πρόεδρο και την αντιπρόεδρο και είναι για την περίοδο 2009-2010.

1.2.6 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Το πνευματικό κέντρο του δήμου Καλαμάτας περιλαμβάνει κινηματοθέατρο, αίθουσες διαλέξεων και μαθημάτων για την μόρφωση των πολιτών του δήμου. Το διοικητικό συμβούλιο το οποίο έχει συγκροτηθεί για την περίοδο 2007-2010 δεν αποτελείται από λαικά μέλη αλλά πρόεδρος του πνευματικού κέντρου είναι: ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας, κ.κ Χρυσόστομος, αντιπρόεδρος είναι: ο δήμαρχος Καλαμάτας και τα μέλη του είναι: ο πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου Καλαμάτας, ο πρόεδρος του ιατρικού συλλόγου Μεσσηνίας, ο πρόεδρος του «Συλλόγου προς διάδοσιν των γραμμάτων» και υπάρχει και ένα μέλος που είναι εκπρόσωπος του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας.

Πρέπει να τονιστεί ότι στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του δήμου Καλαμάτας ότι κάποια από τα μέλη ή τους πρόεδρους των νομικών προσώπων συμμετέχουν σε παραπάνω από ένα νομικά πρόσωπα.

1.3 ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΝΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ³²

Το τοπικό συμβούλιο νέων του Δήμου Καλαμάτας άρχισε τη λειτουργία του για πρώτη φορά στο δήμο Καλαμάτας ύστερα από εκλογές που διεξήχθησαν στο πνευματικό κέντρο του δήμου στις 30 Μαρτίου 2008. Η συμμετοχή των νέων σε αυτόν τον καινούργιο θεσμό δεν ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Το τοπικό συμβούλιο νέων σε συνεργασία με τον δήμο Καλαμάτας είχε διοργανώσει κάποιες πολιτιστικές εκδηλώσεις το περασμένο καλοκαίρι.

1.4 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο δήμος Καλαμάτας διαθέτει τέσσερις δημοτικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι:

- 1) Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Καλαμάτας (Α.Δ.Ε.Κ)
- 2) Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»
- 3) Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης- Αποχέυτευσης Καλαμάτας (Δ.Ε.Υ.Α.Κ)
- 4) Βιομαχανικά Σφαγεία –Αγορά Καλαμάτας Ανώνυμη Εταιρία (Βι.Σφ.Α.Κα.α.ε)

1.4.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ³³

(Α.Δ.Ε.Κ)

Η Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση Καλαμάτας ιδρύθηκε το 1989 ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ως σκοπό είχε την ανάπτυξη του βιοτεχνικού πάρκου Καλαμάτας, την βιοτεχνική περιοχή της Σπερχογείας, και των δύο εμπορικών κέντρων Καλαμάτας (ανατολικού και δυτικού). Επίσης, είχε ως σκοπό τη στήριξη και προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στο Δήμο Καλαμάτας. Σήμερα, η

³² www.kalamata.gr: Η ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας

³³ www.kalamata.gr- Δημοτικές επιχειρήσεις Δήμου Καλαμάτας

επιχείρηση στεγάζεται στο βιοτεχνικό πάρκο Καλαμάτας (ΒΙ.Ο.ΠΑ) και διοικείται από ένα ενδεκαμελές συμβούλιο δηλαδή από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και εννέα μέλη εκ των οποίων τρία είναι λαικά μέλη. Πρόκειται για μια επιχείρηση οικονομικά βιώσιμη με μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης. Σήμερα απασχολεί δέκα (10) εργαζόμενους.

Το βιοτεχνικό πάρκο Καλαμάτας(ΒΙ.Ο.ΠΑ) στεγάζει 64 βιοτεχνικές μονάδες .Η κατασκευή του ολοκληρώθηκε το 1989 και έχει πληρότητα 100%.Οι επιχειρήσεις που στεγάζονται είναι κυρίως συνεργεία αυτοκινήτων,έπιπλα κουζίνας,μηχανοκατασκευές κτλ.

Στο δυτικό εμπορικό κέντρο έχουν εγκατασταθεί 48 επιχειρήσεις μερικές από τις οποίες είναι έτοιμα ενδύματα,υποδήματα ,ψιλικά κτλ.Επίσης, κάθε Πέμπτη στο χώρο του δυτικού κέντρου (Αγία Τριάδα) λειτουργεί λαική με είδη ελαφράς βιοτεχνίας.

Στο ανατολικό κέντρο έχουν εγκατασταθεί 5 επιχειρήσεις και είναι κομμωτήριο, εμπόριο ζαχαρωτών, χαρτικά,ηλεκτρολογείο και σωματεία.

1.4.2 ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «ΦΑΡΙΣ»

Η «ΦΑΡΙΣ» είναι ο επίσημος φορέας πολιτισμού του Δήμου.Ιδρύθηκε την 1 Δεκεμβρίου 2008 και είναι αποτέλεσμα μετεξέλιξης των:

- Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕ.ΠΑ.Κ)
- Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ)
- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ)

καθώς επίσης και κάποιες δράσεις του κοινωνικού φορέα. Η «ΦΑΡΙΣ» ,πρέπει να αναδείξει την καλλιτεχνική δημιουργία και να καλλιεργήσει στα παιδιά και τους νέους την αγάπη για τις τέχνες.

Ακόμη, θα υποστηριχθούν δραστηριότητες όπως η καλλιτεχνική παιδεία με τη λειτουργία των σχολών δημοτικό ωδείο, σχολή χορού ,εικαστικό εργαστήρι. Στην κοινωνική αλληλεγγύη με την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης μέσω του πιστοποιημένου Κ.Ε.Κ, με δράσεις μέριμνας για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες όπως το δημοτικό παντοπωλείο και τη βοήθεια στο σπίτι.

Επιπλέον ,στο χορό με τη λειτουργία του διεθνούς κέντρου χορού με κορυφαία δραστηριότητα τη διοργάνωση του διεθνούς φεστιβάλ χορού Καλαμάτας.

Η «ΦΑΡΙΣ» διοικείται από ένα ενδεκαμελές συμβούλιο δηλαδή τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και από εννέα μέλη, εκ των οποίων τέσσερα είναι λαϊκά μέλη. Επίσης ,να αναφέρω ότι κάποια από τα μέλη του «ΦΑΡΙΣ» είναι αιρετά πρόσωπα του δήμου Καλαμάτας.

1.4.3 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΥΤΕΥΣΗΣ **ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ(Δ.Ε.Υ.Α.Κ)**

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. ιδρύθηκε το 1982 και είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει ως σκοπό την ύδρευση και αποχέτευση ομβρίων και ακάθαρτων του Δήμου Καλαμάτας.Ο βιολογικός καθαρισμός είναι εκτός του δήμου Καλαμάτας και εξυπηρετεί και τον Δήμο Μεσσήνης.Η επιχείρηση υδροδοτεί 32.000 περίπου ακίνητα μέσα στην πόλη της Καλαμάτας και 5000 περίπου στα τοπικά

διαμερίσματα. Το νερό προέρχεται από Δ.Δ Πηδήματος και η επιχείρηση το προμηθεύεται από το σύνδεσμο ύδρευσης.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ διοικείται από ενδεκαμελές διοικητικό συμβούλιο δηλαδή από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και εννέα μέλη, εκ των οποίων τέσσερα είναι λαϊκά μέλη. Επίσης, κάποια από τα μέλη είναι αιρετά πρόσωπα του δήμου.

1.4.4 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΣΦΑΓΕΙΑ –ΑΓΟΡΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ(ΒΙ.ΣΦ.Α.ΚΑ.Α.Ε)

Σκοπός της επιχειρήσης είναι η εκμετάλλευση ακινήτων. Τα ακίνητα είναι κτιριακές εγκαταστάσεις και υπαίθριοι χώροι.

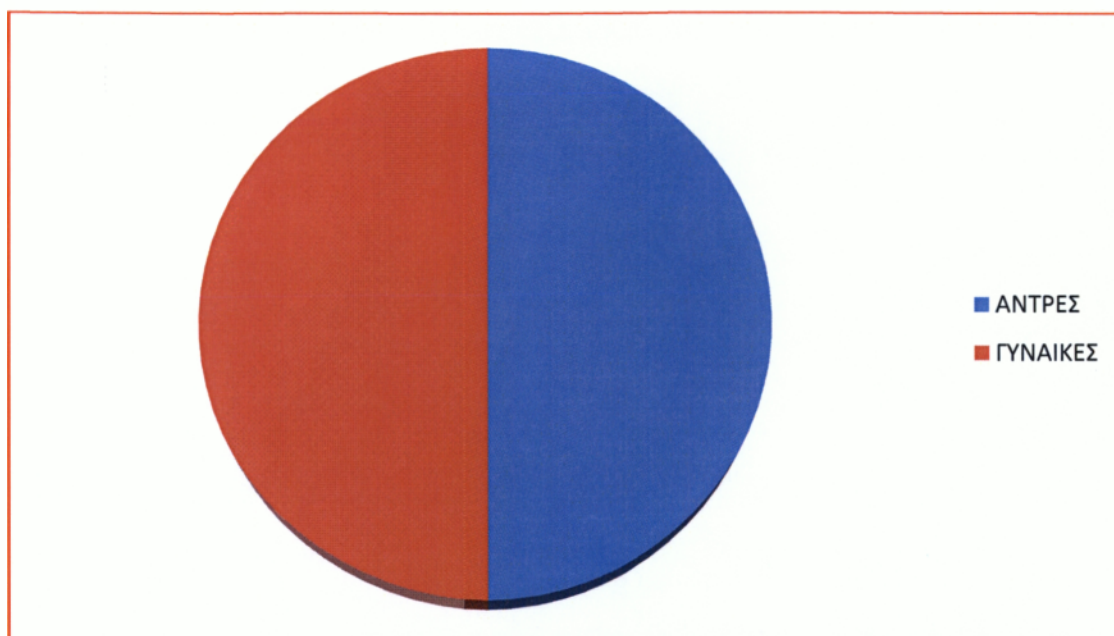
Το διοικείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο δηλαδή τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο και πέντε λαϊκά μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΡΕΥΝΑ

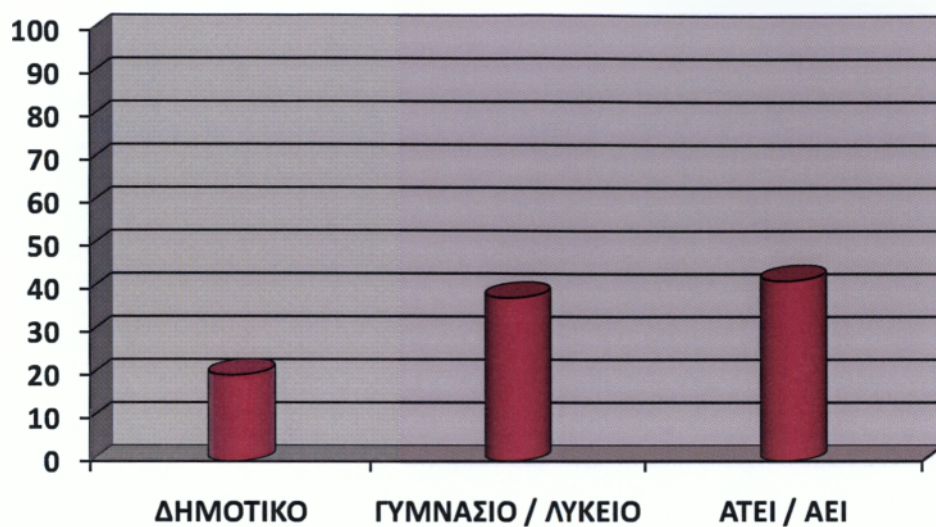
2.1 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο δήμο Καλαμάτας, δόθηκαν ερωτηματολόγια στους πολίτες αναφορικά με τη δραστηριότητα τους στα κοινά. Το δείγμα μας είναι πολίτες του δήμου Καλαμάτας και αποτελείται από 100 άτομα, εκ των οποίων οι 50 είναι άντρες και οι 50 γυναίκες.

Εικόνα 1 Ερωτηθέντες



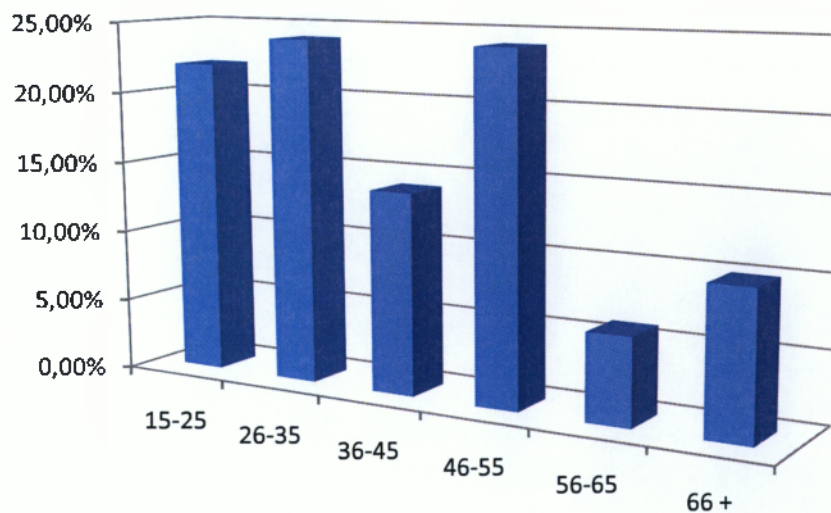
Εικόνα 2 Μορφωτικό Επίπεδο



Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, οι ερωτηθέντες δημότες ήταν όλων των ηλικιών:

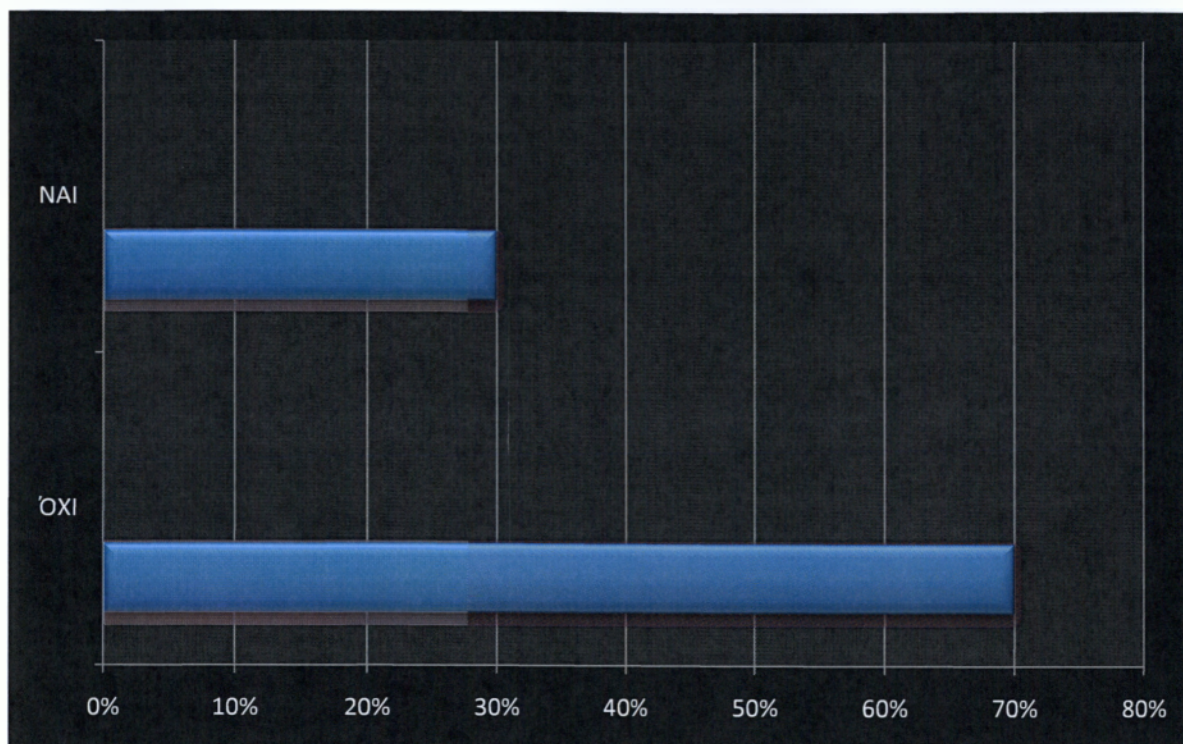
ΗΛΙΚΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
15 -25	22%
25-35	24%
35-45	14%
45-55	24%
55-65	6%
65 +	10%
ΣΥΝΟΛΟ	100%

Εικόνα 3 Ηλικίες Ερωτηθέντων



Ερώτηση 1^η : Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε συλλογικά όργανα του δήμου (συνοικιακά συμβούλια, συμβούλια νέων, κτλ.) ;

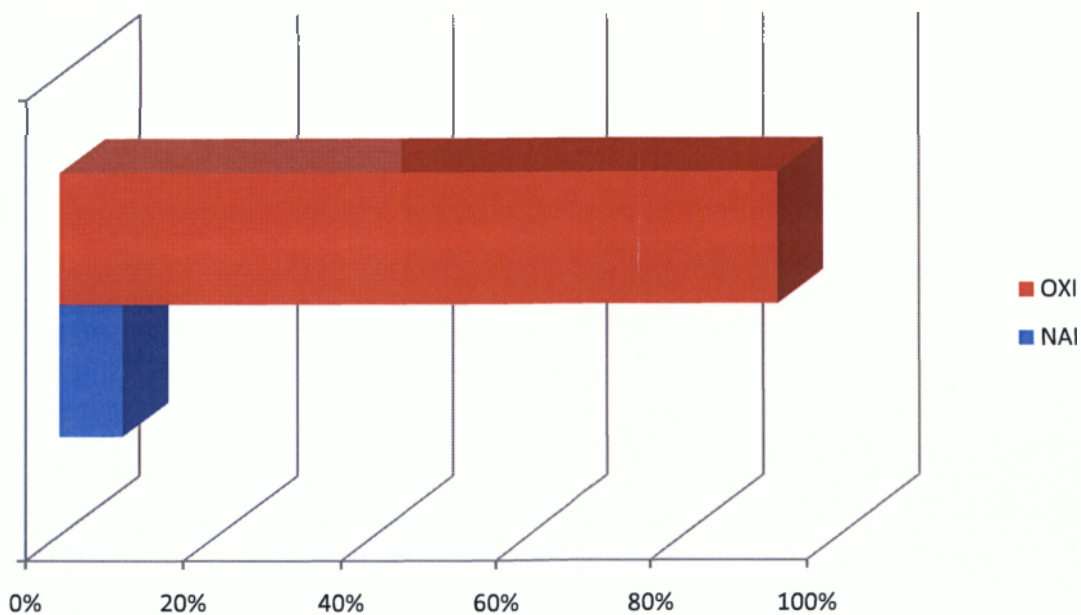
Εικόνα 4 Συμμετοχή σε συλλογικά όργανα



Όπως φαίνεται από το διάγραμμα, η πλειοψηφία (70%) των πολιτών δεν έχει συμμετάσχει ποτέ σε συλλογικά όργανα του δήμου, ενώ μόλις το 30% έχει λάβει μέρος, με τους περισσότερους να συμμετέχουν στα τοπικά συμβούλια νέων.

Ερώτηση 2^η : Υπάρχει σήμερα κάποιο συλλογικό σχήμα στο Δήμο Καλαμάτας που να συμμετέχετε;

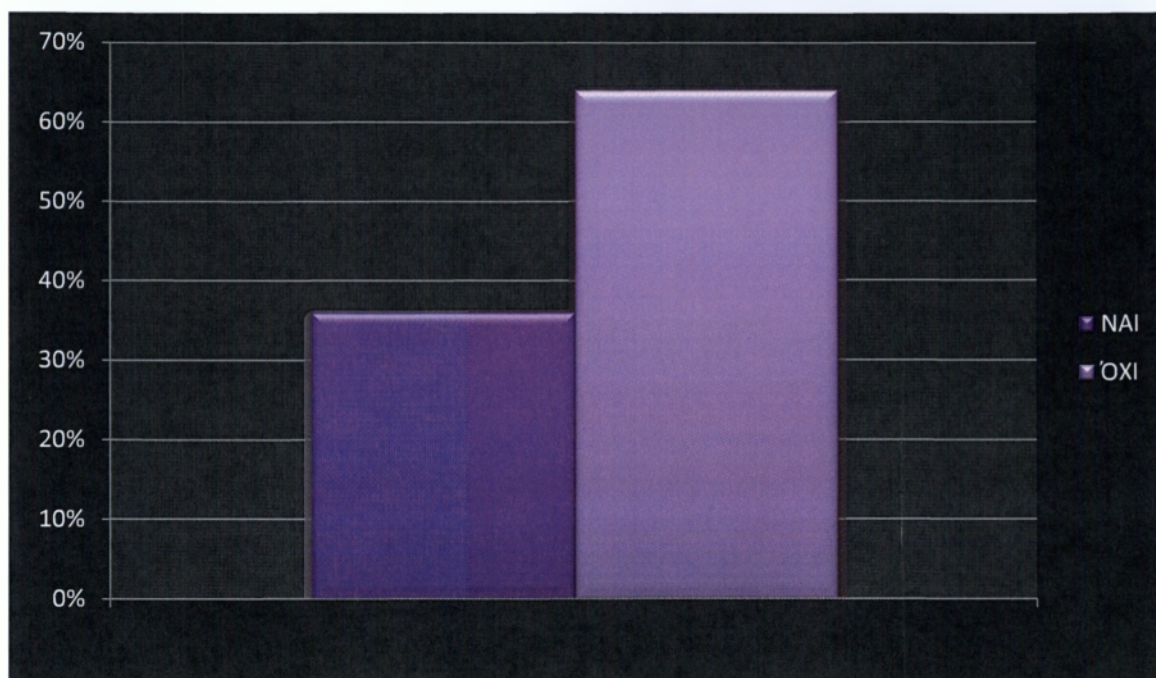
Εικόνα 5 Συμμετοχή σε συλλογικό σχήμα



Στο παραπάνω διάγραμμα φαίνεται πως οι πολίτες στην συντριπτική τους πλειοψηφία (92%) δεν συμμετέχουν σε κανένα συλλογικό σχήμα. Αντίθετα ελάχιστοι είναι αυτοί που ασχολούνται με τα κοινά (μόλις 8%).

Ερώτηση 3^η : Έχετε παρακολουθήσει ποτέ συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου; Αν όχι, γιατί δεν συμμετέχετε; Αν ναι, ποια η εμπειρία σας;

Εικόνα 6 Παρακολούθηση συνεδρίασης δημοτικού συμβουλίου

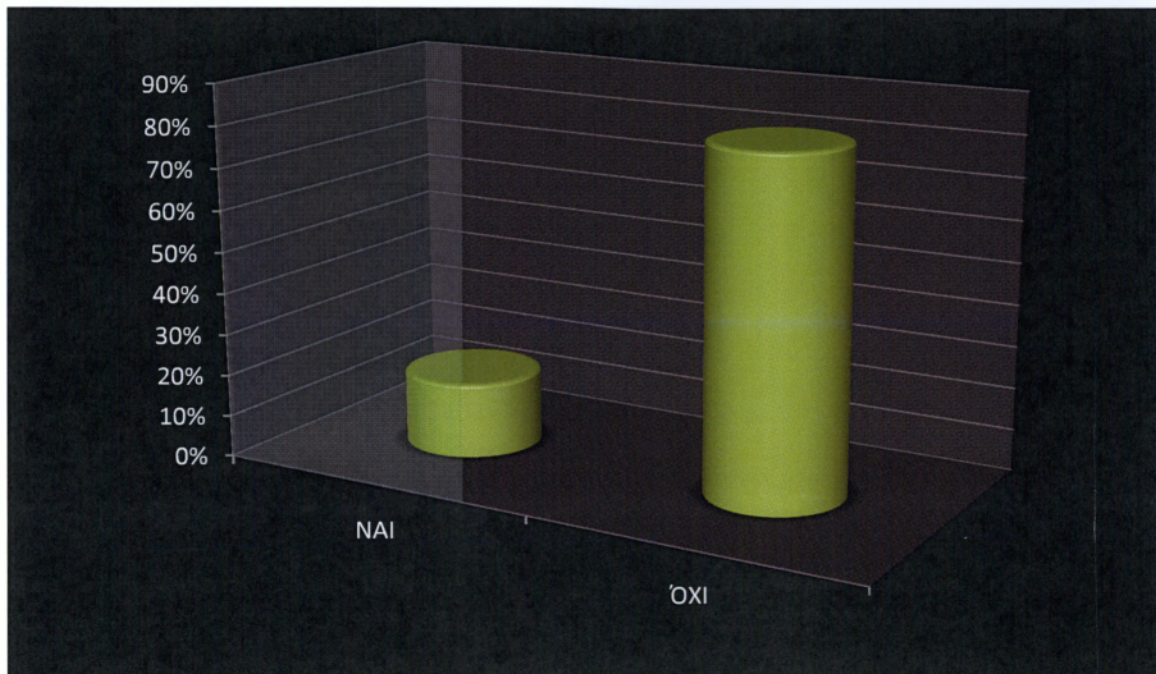


Το 64% των ερωτηθέντων απάντησε όχι για διάφορους λόγους. Ενδεικτικές είναι οι απαντήσεις τύπου «δεν έχω καθόλου ελεύθερο χρόνο», «δεν έτυχε» ή «δεν με ενδιαφέρει».

Από την άλλη όμως, το 36% έχει παρακολουθήσει συνεδρίαση δημοτικού συμβουλίου, χωρίς ιδιαίτερα ευχάριστη εμπειρία. Απαντήσεις που δόθηκαν μεταξύ άλλων ήταν οι εξής: «Συζητήθηκαν πολλά προβλήματα, σε λίγα βρέθηκε λύση.» και «Άσχημη εμπειρία λόγω συνεχών διαπληκτισμών».

Ερώτηση 4^η : Συμμετέχετε ή είχατε συμμετάσχει ποτέ στη διοίκηση Ν.Π.Δ.Δ. – δημοτικής επιχείρησης;

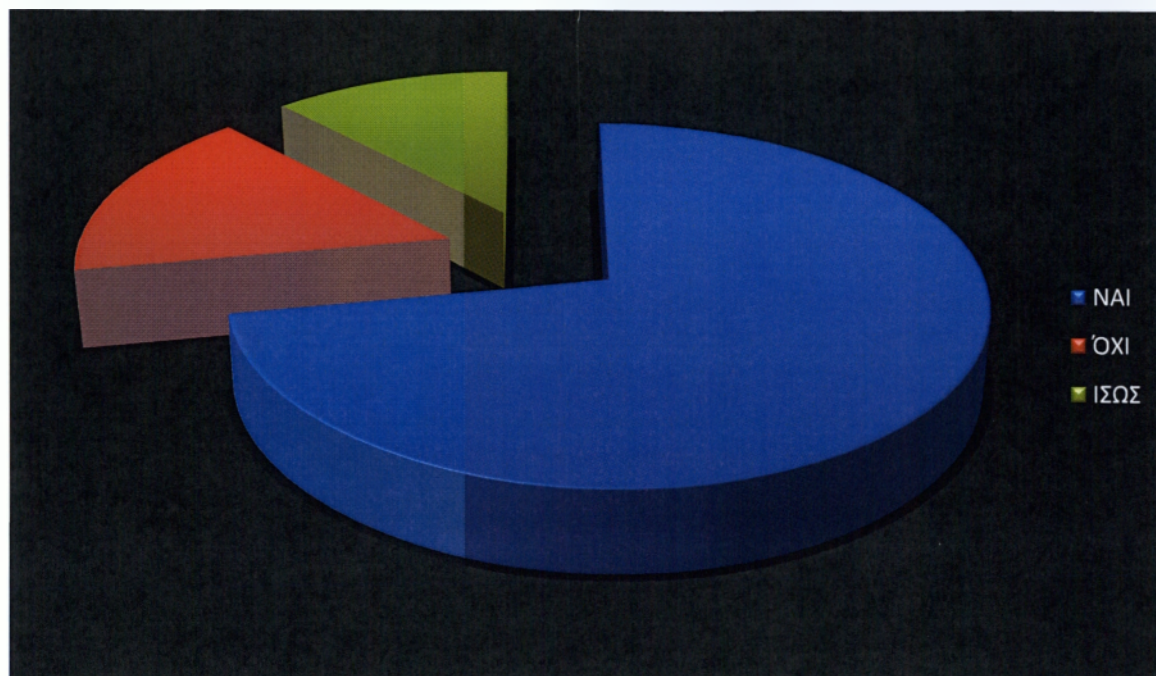
Εικόνα 7 Συμμετοχή στη Διοίκηση ΝΠΔΔ & Επιχείρησης



Μόλις το 18% έχει συμμετάσχει ή συμμετέχει στη Διοίκηση ΝΠΔΔ – Επιχείρησης, ενώ το 82% δεν έχει καμμία ανάλογη εμπειρία.

Ερώτηση 5^η : Γνωρίζετε εάν έχει ο Δήμος Καλαμάτας ΝΠΔΔ – Επιχειρήσεις;

Εικόνα 8 Απάντηση Ερωτηθέντων

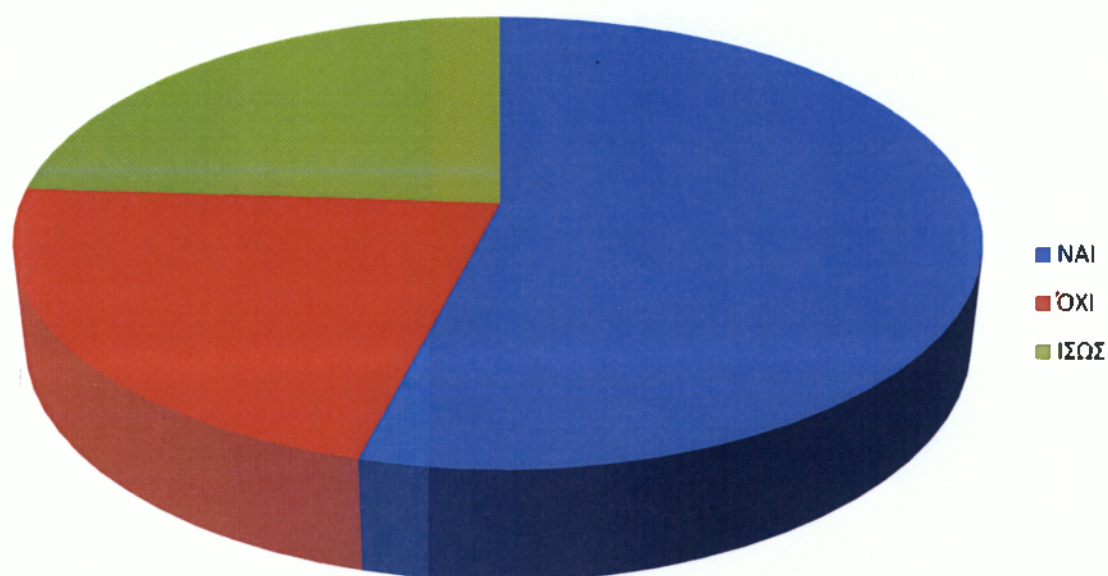


Το 72% γνωρίζει ότι ο Δήμος Καλαμάτας έχει ΝΠΔΔ – Επιχειρήσεις από τις δραστηριότητες τους, σε πολλές από τις οποίες οι δημότες μπορούν να λάβουν μέρος.

Αντιθέτως, το 16% δεν γνωρίζει την ύπαρξη των ΝΠΔΔ – Επιχειρήσεων, ενώ το 12% απάντησε «ίσως».

Ερώτηση 6^η : Θα θέλατε να λαμβάνετε μέρος στις αποφάσεις που αφορούν το δήμο σας;

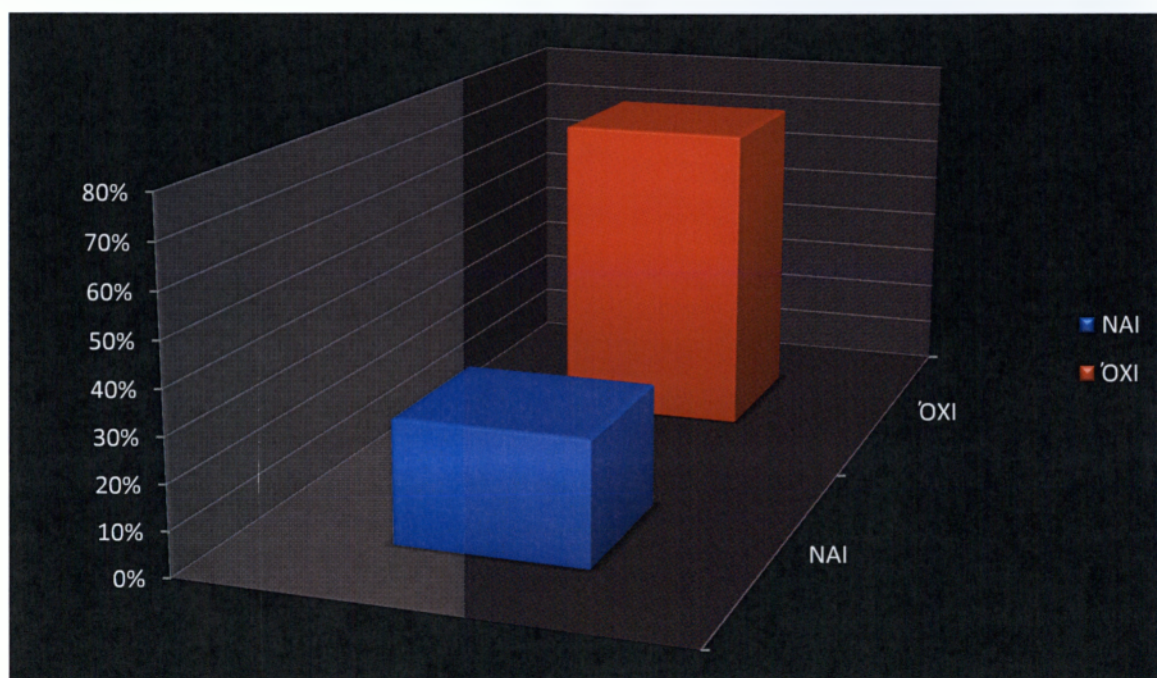
Εικόνα 9 Απαντήσεις Ερωτηθέντων



Το 54% δηλώνει πως θα ήθελε να λαμβάνει μέρος σε αποφάσεις που αφορούν το δήμο του και κατά συνέπεια αυτούς τους ίδιους, αφού βιώνουν τα προβλήματα στην καθημερινότητα τους. Το 22% είναι εντελώς αδιάφορο για αυτά τα προβλήματα, ενώ το 24% φαίνεται αναποφάσιστο.

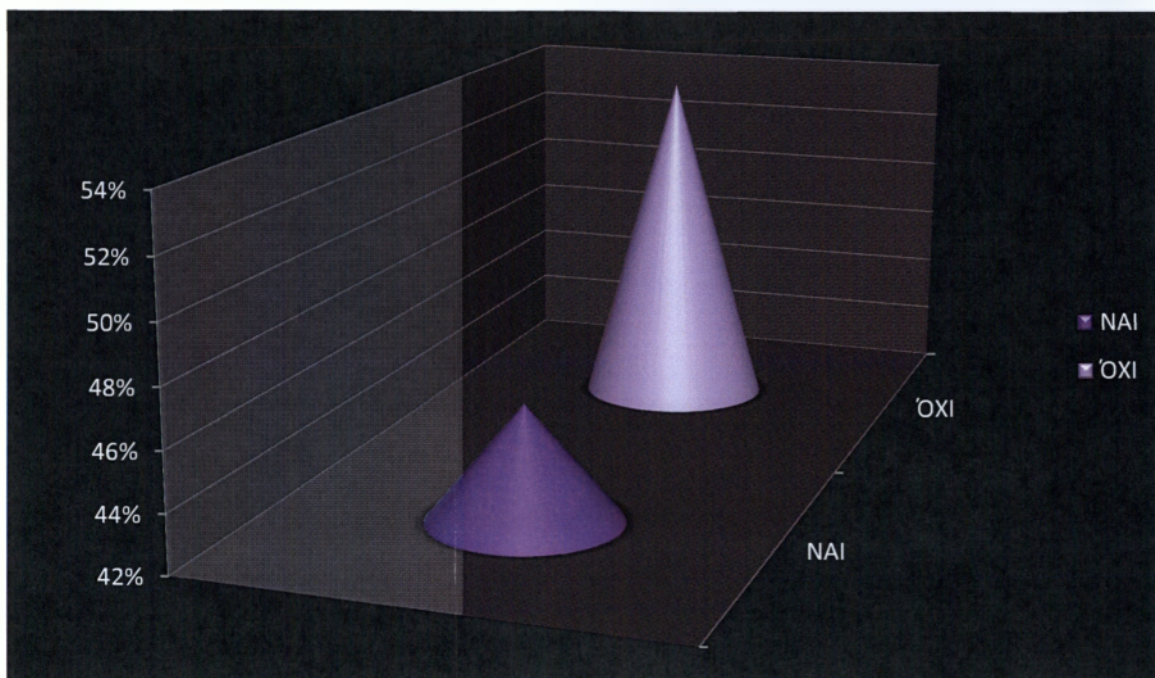
Ερώτηση 7' : Έχετε συμμετάσχει σε συνεδριάσεις δημοτικού συμβουλίου;

Εικόνα 10 Συμμετοχή σε δημοτικό συμβούλιο



Ερώτηση 8^η : Ενημερώνεστε για τις αποφάσεις που παίρνει το δημοτικό συμβούλιο;

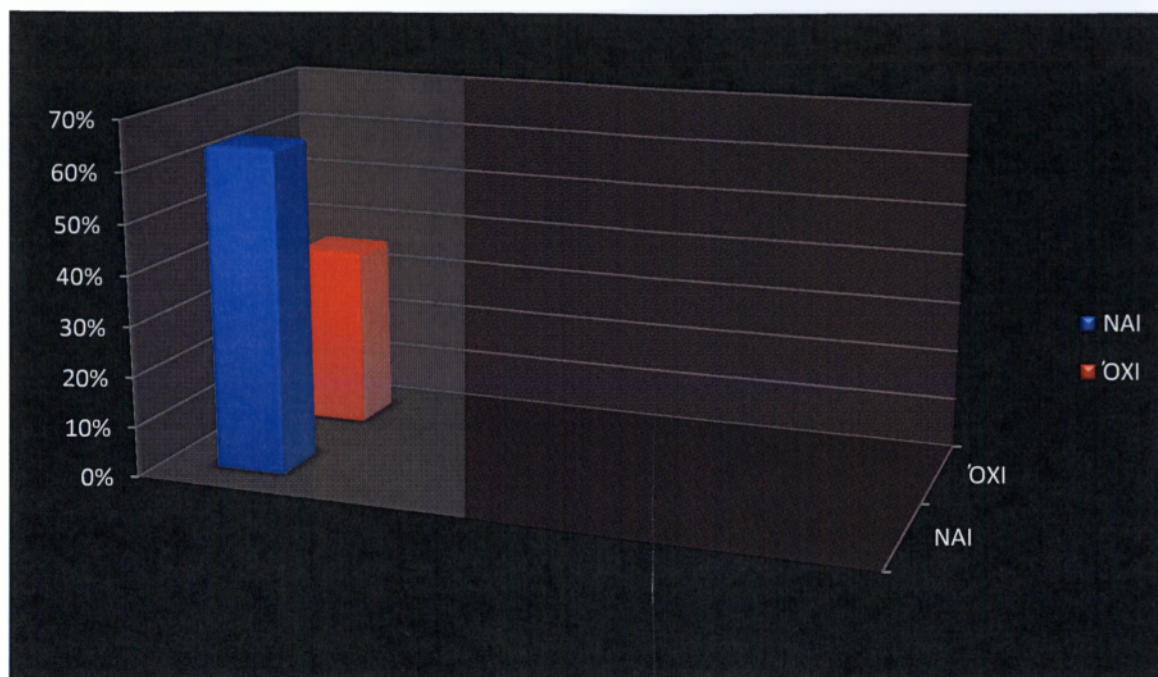
Εικόνα 11 Απαντήσεις Ερωτηθέντων



Εδώ οι δημότες φαίνεται να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις αποφάσεις που λαμβάνονται από το δημοτικό συμβούλιο. Βέβαια, το ποσοστό της άρνησης επικρατεί και πάλι με 54%, έναντι του 46% που είναι αυτοί που ενδιαφέρονται.

Ερώτηση 9^η : Γνωρίζετε ποια σημαντικά έργα γίνονται στο δήμο σας;

Εικόνα 12 Απαντήσεις Ερωτηθέντων



Όλοι οι δημότες σύμφωνα με το διάγραμμα δείχνουν να γνωρίζουν ποια είναι τα πιο σημαντικά έργα που γίνονται από το δήμο με ποσοστό 64% και ένα σχετικά μικρό ποσοστό (36%) φαίνεται να μην γνωρίζει τι γίνεται στην περιοχή του.

2.2 ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΟΥΣ

Το παρακάτω ερωτηματολόγιο μοιράστηκε σε αιρετούς του Δήμου Καλαμάτας να απαντήσουν σχετικά με τη συμμετοχή του πολίτη στα κοινά.

Όνομα: *Γεώργιος*

Επώνυμο: *Σπίνος*

Αντιδήμαρχος διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Καλαμάτας

Φύλο: Άνδρας:

Γυναίκα:

Μορφωτικό επίπεδο:

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
(Δημοτικό)

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
(Γυμνάσιο –Λύκειο)

Τριτοβάθμια εκπαίδευση
(ΑΕΙ-ΑΤΕΙ)

1. Μετέχουν λαϊκά μέλη στη διοίκηση των ΝΠΔΔ ,στα Ιδρύματα,στις Δημοτικές Επιχειρήσεις του δήμου ;

ΝΑΙ

2. Τηρούνται οι προϋποθέσεις με τις οποίες επιλέγονται τα λαϊκά μέλη για τα διοικητικά συμβούλια στα ΝΠΔΔ,στα Ιδρύματα, στις Δημοτικές Επιχειρήσεις;

ΝΑΙ

3.Υπάρχει ενδιαφέρον από τους πολίτες να συμμετέχουν στα διοικητικά συμβούλια των παραπάνω οργανισμών του δήμου;

ΝΑΙ

4. Πιστεύετε ότι αν λειτουργούσαν κάποιοι θεσμοί(π.χ συνοικιακά συμβούλια) που θα μπορούσαν οι δημότες να αποφασίζουν για κάποια έργα στην περιοχή τους θα σας βοηθούσαν περισσότερο στο έργο σας;

ΝΑΙ

5. Θεωρείται σημαντική την άμεση συμμετοχή του δημότη στις τοπικές αποφάσεις; Αν ναι γιατί; Αν όχι αιτιολογήστε την απάντησή σας.

ΝΑΙ. Υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει καλόπιστη κριτική ,είναι αναγκαίο και απαραίτητο για την σωστή λήψη των αποφάσεων να υπάρχουν σκέψεις και προτάσεις από τους δημότες.

6. Οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου γίνονται γνωστές στους πολίτες; Ανακοινώνονται κάπου;

ΝΑΙ, στην ιστοσελίδα του δήμου.

7. Οι δημότες συμμετέχουν στο δημοτικό συμβούλιο και παίρνουν μέρος στις αποφάσεις;

ΟΧΙ, μόνο αν συζητείται δικό τους θέμα.

Όνομα: **Βενετία**

Επώνυμο: **Λιακουνάκου**

Αντιπρόεδρος ΑΔΕΔΥ, πρώην νομαρχιακή σύμβουλος

Φύλο: Άνδρας:

Γυναίκα:

Μορφωτικό επίπεδο:

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
(Δημοτικό)

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
(Γυμνάσιο – Λύκειο)

Τριτοβάθμια εκπαίδευση
(ΑΕΙ-ΑΤΕΙ)

1. Μετέχουν λαϊκά μέλη στη διοίκηση των ΝΠΔΔ ,στα Ιδρύματα,στις Δημοτικές Επιχειρήσεις του δήμου ;

Μετέχουν στα Δ.Σ και αυτό συντελεί στην αξιοκρατία της διοίκησης και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για ενεργή συμμετοχικότητα.

2. Τηρούνται οι προϋποθέσεις με τις οποίες επιλέγονται τα λαϊκά μέλη για τα διοικητικά συμβούλια στα ΝΠΔΔ,στα Ιδρύματα, στις Δημοτικές Επιχειρήσεις;

Συνήθως επιλέγονται πρόσωπα ασχολούμενα με το συνδικαλισμό και άνθρωποι που συμμετέχουν ενεργά σε εκλογικές διαδικασίες.

3.Υπάρχει ενδιαφέρον από τους πολίτες να συμμετέχουν στα διοικητικά συμβούλια των παραπάνω οργανισμών του δήμου;

Όχι ,τόσο ικανοποιητικό γιατί δεν υπάρχει διάθεση αφιέρωσης χρόνου και όταν μάλιστα δεν υπάρχει αμοιβή.

4.Πιστεύετε ότι αν λειτουργούσαν κάποιοι θεσμοί(π.χ συνοικιακά συμβούλια)που θα μπορούσαν οι δημότες να αποφασίζουν για κάποια έργα στην περιοχή τους θα σας βοηθούσαν περισσότερο στο έργο σας;

Ο λόγος και οι αποφάσεις των πολιτών έχουν κατευθυντήρια δύναμη και ιδιαίτερη βαρύτητα.

5.Θεωρείται σημαντική την άμεση συμμετοχή του δημότη στις τοπικές αποφάσεις;Αν ναι γιατί;Αν όχι αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Ναι, γιατί ο δημότης βιώνει την καθημερινότητα και τα όποια προβλήματα.

6. Οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου γίνονται γνωστές στους πολίτες;Ανακοινώνονται κάπου;

Στα Μ.Μ.Ε και στο Internet.

7.Οι δημότες συμμετέχουν στο δημοτικό συμβούλιο και παίρνουν μέρος στις αποφάσεις;

Όχι, λόγω καταστατικού λειτουργίας εκτός αν το θέμα τους αφορά άμεσα π.χ ενστάσεις δημοτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνεχώς γίνονται προτάσεις για τη συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Μερικές από αυτές είναι:

Κοινωνία των πολιτών

Σε μία κοινωνία που οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά και υπεύθυνα:

- Στην οικονομική ζωή, την απασχόληση και την ανάπτυξη
- Την ποιότητα ζωής
- Την πολιτική διαδικασία
- Την ανάπτυξη της ανθρώπινης δημιουργικότητας.

Συμμετοχική δημοκρατία

Η συμμετοχική δημοκρατία είναι μια διαδικασία που δίνει έμφαση στη συμμετοχή των πολιτών και τη διαχείριση των πολιτικών σπουδών. Όσες κυβερνήσεις αξίζουν την ονομασία δημοκρατία στηρίζονται στη συμμετοχή των πολιτών. Ακόμη η συμμετοχική δημοκρατία δημιουργεί για τα μέλη μιας πολιτικής ομάδας που μπορούν να συμμετέχουν στην ορθή λήψη αποφάσεων και διευρύνει τους ανθρώπους που θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές. Αντίθετα, η αντιπροσωπευτική δημοκρατία αναδεικνύει αντιπροσώπους οι οποίοι αποφασίζουν για όλα και περιορίζουν τη συμμετοχή των πολιτών στις αποφάσεις.

Νέες τεχνολογίες

Σήμερα οι πολίτες μέσω των νέων τεχνολογιών μπορούν να συμμετέχουν πιο ενεργά στις αποφάσεις που λαμβάνονται για τις τοπικές υποθέσεις και που τους ενδιαφέρουν άμεσα και αυτό γίνεται:

1) Με την ηλεκτρονική δημοκρατία

Δημιουργείτε ένα ισχυρό και αυτόνομο κράτος Κοινωνία των Πολιτών και περιλαμβάνει: α)Μη κυβερνητικές οργανώσεις
β)Θεσμούς κοινωνικής οικονομίας
γ)Τοπικές κοινωνίες και οργανισμούς
δ)Κινήματα και εθελοντικοί φορείς
ε)Δίκτυα και πρωτοβουλίες κοινωνικής ευθύνης

2)Δημιουργία δικτυακών τόπων

Η δημιουργία δικτυακών τόπων θα δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες να ενημερώνονται καθημερινά , να παρακολουθούν τις εργασίες της Βουλής και θα μπορούν να έρχονται σε διάλογο με τους κυβερνώντες. Σήμερα οι πολίτες περιορίζονται δεν έρχονται σε επαφή με τους κυβερνώντες εκτός βέβαια από αυτούς που βρίσκονται κοντά στα κέντρα λήψης των αποφάσεων .Η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να δημοσιοποιούν στο διαδίκτυο όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται και όλες τις προτάσεις που γίνονται, έτσι και οι πολίτες είναι ενημερωμένοι για το τι γίνεται στον τόπο τους και ακόμη υπάρχει και ένας διαρκής έλεγχος από το μέρος των πολιτών και διαφάνεια από το μέρος των δημοτικών αρχών.

Επίσης , η συμμετοχική δημοκρατία μπορεί να ασκηθεί με κάποιες νέες τεχνολογίες οι οποίες δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στην ελληνική πραγματικότητα και αυτές είναι:

➤ Δημόσια συμμετοχή στις κοινοβουλευτικές επιτροπές

Δηλαδή να μεταδίδονται οι συνεδριάσεις των επιτροπών της Βουλής από το κανάλι της Βουλής , να μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις και να μπορούν να εκφράσουν την άποψη τους και να θέσουν και τα ερωτήματά τους μέσω ηλεκτρονικού ανοικτού βήματος(e-forum) ή ως προσκεκλημένοι.

➤ Online αξιολόγηση

Οι πολίτες θα μπορούν να αξιολογούν και να συζητούν τις πολιτικές και τις προτάσεις που προωθούνται σε κάθε τομέα, οι συμμετέχοντες σε αυτό θα έχουν τον έλεγχο της συζήτησης.

Για να είναι μία Αυτοδιοίκηση με πολιτικό όραμα, με προσανατολισμό, με κοινωνικό περιεχόμενο, με τους πολίτες να αγωνίζονται για τις τοπικές υποθέσεις και όχι μόνο, αλλά και με συμμετοχή σε αυτές προωθούμε την αλληλεγγύη, την ισοτιμία, την κοινωνική συνοχή και έτσι δημιουργούμε μια κοινωνία με ενεργούς πολίτες και προσπαθούμε να δώσουμε έννοια και πάλι σε θεσμούς όπως είναι τα συμβούλια περιοχής, τα συνοικιακά συμβούλια, τα συμβούλια νέων, και τα τοπικά δημοψηφίσματα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο πολίτης θα έχει λόγο για το περιβάλλον, την ανεργία, την ποιότητα ζωής, την απασχόληση, την υγεία, τα κοινωνικά προβλήματα, την πρόνοια, την εκπαίδευση, τον ελεύθερο χρόνο και ενισχύουμε το θεσμό και το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όσον αφορά το Δήμο Καλαμάτας, μετά από έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δείγμα δημοτών Καλαμάτας, το ποσοστό των πολιτών που συμμετείχε σε διοικητικά συμβούλια ΝΠΔΔ και Δημοτικών Επιχειρήσεων ήταν πολύ μικρό, ενώ γνώριζε την ύπαρξή τους.

Πολλοί πολίτες ενημερώνονται για τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, αλλά και για τα έργα που κάνει ο δήμος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α) ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- 1) Τοπικά συμβούλια νέων: www.tosyn.gr
- 2) Τοπικά συμβούλια νέων και ευρωπαϊκή ένωση: www.proslipis.gr
- 3) Λειτουργία και δραστηριότητες τοπικών συμβουλίων νέων: www.proslipis.gr
- 4) Σύντομο ιστορικό τοπικά συμβούλια νέων: www.kalambaka.gr
- 5) Δήμος Αργυρούπολης : www.argyroupoli.gr/index2
- 6) Δημοκρατία και δημαγωγία στον αιώνα του Περικλή:
www.politikokafeneio.com
- 7) Έννοια της δημοκρατίας: argird.blogspot.com (Ιωάννινα, 10/10/2005)
- 8) Συνοικιακά συμβούλια: Το Ελληνικό και το Σουηδικό μοντέλο: www.e-thessalia.gr

- 9) Συμβούλια περιοχής: www.argyroupoli.gr
- 10) Συμβούλια περιοχής: www.ita.gr
- 11) Κοινωνία πολιτών, συμμετοχική δημοκρατία και νέες τεχνολογίες: www.koinoniapoliton.gr 2/3/2004
- 12) Αθηναϊκή δημοκρατία: Βικιπαίδεια 30/8/2008
- 13) Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και δημοτικές επιχειρήσεις Δήμου Καλαμάτας: www.kalamata.gr
- 14) Μικρή ιστορία της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης: www.teicrete.gr, σχολή διοίκησης και οικονομίας

B) ΕΝΤΥΠΟ ΥΛΙΚΟ

Άρθρα: 1) Η τοπική αυτοδιοίκηση στη νέα εποχή:Γιαννάκη Λ.Ομήρου
απόσπασμα εισήγησης προέδρου Κ.Σ ΕΔΕΚ,στην Ημερίδα για την τοπική
αυτοδιοίκηση που πραγματοποιήθηκε στην Λευκωσία στις 9/4/2005

2)Συνοικιακά συμβούλια :Το παράδειγμα της Λάρισας, Δημ. Νούλα
www.ppol.gr

3) Τοπικά δημοψηφίσματα:Ελευθεροτυπία Κυριακάτικη 18/12/2005
www.enet.gr/online

Βιβλία: 1)Κώδικας δήμων και κοινοτήτων

2)Τετράδια συνταγματικού δικαίου:Η τοπική αυτοδιοίκηση στη
σύγχρονη δημοκρατία σελ.20-22, Γιώργος Παπαδημητρίου

3)Τοπική αυτοδιοίκηση (τόμος 1) Ευριδίκη Μπεσίλα -Βήκα

4) Οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης,
Αθανασία Τριανταφύλλοπουλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΕΣ

Όνομα:

Επώνυμο:

Φύλο: Άνδρας:

Γυναίκα:

Μορφωτικό επίπεδο;

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
(Δημοτικό)

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
(Γυμνάσιο-Λύκειο)

Τριτοβάθμια εκπαίδευση
(ΑΤΕΙ-ΑΕΙ)

Επάγγελμα:

Ηλικία: 15-25:

25-35:

35-45:

45-55:

55-65:

65 και άνω:

1. Έχετε συμμετέχει ποτέ σε συλλογικά όργανα του δήμου(συννοικιακά συμβούλια,συμβούλια νέων κτλ);

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

2. Υπάρχει σήμερα κάποιο συλλογικό σχήμα στο δήμο Καλαμάτας που να συμμετέχετε;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

3. Έχετε παρακολουθήσει ποτέ συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου;

Αν όχι γιατί δεν συμμετέχετε;

Αν ναι ποια είναι η εμπειρία σας;

4. Συμμετέχετε ή είχατε συμμετάσχει ποτέ στη διοίκηση ΝΠΔΔ – επιχειρήσεις;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

5. Γνωρίζετε εάν έχει ο δήμος Καλαμάτας ΝΠΔΔ-επιχειρήσεις;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

ΙΣΩΣ:

6.Θα θέλετε να λαμβάνεται μέρος στις αποφάσεις που αφορούν το δήμο σας;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

ΙΣΩΣ

7.Έχετε συμμετάσχει σε συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

8.Ενημερωνόσαστε για τις αποφάσεις που παίρνει το δημοτικό συμβούλιο;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

9.Γνωρίζετε ποια σημαντικά έργα γίνονται στο δήμο σας;

ΝΑΙ:

ΟΧΙ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΑΙΡΕΤΟΥΣ

Όνομα:

Επώνυμο:

Φύλο: Άνδρας:

Γυναίκα:

Μορφωτικό επίπεδο:

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
(Δημοτικό)

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
(Γυμνάσιο –Λύκειο)

Τριτοβάθμια εκπαίδευση
(ΑΕΙ-ΑΤΕΙ)

1. Μετέχουν λαϊκά μέλη στη διοίκηση των ΝΠΔΔ ,στα Ιδρύματα,στις Δημοτικές Επιχειρήσεις του δήμου ;

2. Τηρούνται οι προϋποθέσεις με τις οποίες επιλέγονται τα λαϊκά μέλη για τα διοικητικά συμβούλια στα ΝΠΔΔ,στα Ιδρύματα, στις Δημοτικές Επιχειρήσεις;

3.Υπάρχει ενδιαφέρον από τους πολίτες να συμμετέχουν στα διοικητικά συμβούλια των παραπάνω οργανισμών του δήμου;

4.Πιστεύετε ότι αν λειτουργούσαν κάποιοι θεσμοί(π.χ συνοικιακά συμβούλια)που θα μπορούσαν οι δημότες να αποφασίζουν για κάποια έργα στην περιοχή τους θα σας βοηθούσαν περισσότερο στο έργο σας;

5.Θεωρείται σημαντική την άμεση συμμετοχή του δημότη στις τοπικές αποφάσεις;Αν ναι γιατί;Αν όχι αιτιολογήστε την απάντησή σας.

6. Οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου γίνονται γνωστές στους πολίτες;Ανακοινώνονται κάπου;

7.Οι δημότες συμμετέχουν στο δημοτικό συμβούλιο και παίρνουν μέρος στις αποφάσεις;